Poštnina plačana v gotovini

ILUSTRIRANI LIST ZA MESTO IN DEŽELO

Cena 2 din

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto X. Ljubljana, 28. aprila 1938. Štev. 17.

»DRUŽINSKI TEDNIK« izhaja vsak četrtek. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Gregorčičeva ul. 27/III, Telefon št. 33-32. Poštni predal št. 345. Račun Poštne hranilnice v Ljubljani št. 15.393. — NAROČNINA: za 1/4 leta 20 din, 1/2 leta 40 din, 1/1 leta 80 din. V Italiji na leto 40 lir, v Franciji 50 frankov, v Ameriki 2 1/2 dolarja. Naročnino je treba plačati vnaprej. ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih dopisov ne sprejemamo, za odgovore je priložiti za 3 dinarje znamk. — CENA OGLASOV: med besedilom stane vsaka enostolpna petitna vrstica ali njen prostor (višina 3 milimetre in širina 55 milimetrov) din 7'—. Med oglasi stane vsaka petitna vrstica din 4'50. — Notice: — vsaka beseda din 2'—. Mali oglasi: vsaka beseda din 0'50. Oglasni davek povsod še posebej. Pri večkratnem naročilu primeren popust.

Včasih je prav tako kruto vsem odpustiti kakor nikomur.

Séneka,
starorimski modrijan
(4. pr. Kr. — 65. po Kr.)

Danes:

Novinar, po imenu Mussolini

(Gl. str. 6)

RAZGLED PO SVETU

HENLEIN PRENAPENJA LOK

V nedeljo je voditelj sudetskih Nemcev postavil tolikšne zahteve nasproti čsl. vladi, da jih celo germanofilski Angleži obsojajo. — Odmev v evropskem tisku

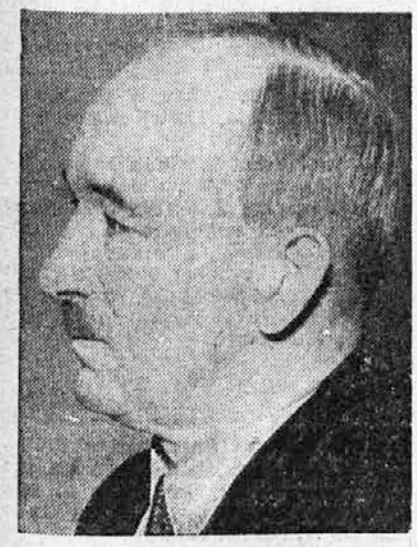

Slike v 1. stolpcu, po vrsti:
Predsednik čsl. republike dr. Beneš.
Predsednik čsl. vlade dr. Hodža.
Vodja sudetskih Nemcev Henlein.

V Ljubljani, 27. aprila.

V nedeljo je vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein naštel v Karlovih Varih državnopravne zahteve čeških Nemcev. Njegov govor so doma in zunaj mejá pričakovali z veliko napetostjo, saj naj bi bil odgovor i na marčne dogodke v Avstriji in Nemčiji i na koncesije, ki jih je zadnje tedne dovolila češkoslovaška vlada svojim nemškim državljanom. Henleinov odgovor je bil udarec s pestjo v obraz voditeljem češkoslovaške države in brutalna odklonitev njihove spravljive roke.

Henlein je strnil svoje zahteve v 11 točk; v 3 zunanjepolitične in 8 notranjepolitičnih. Njegove zunanjepolitične točke so tele:

1. Revizija zmotnega češkega zgodovinskega naziranja.
2. Revizija nesrečnega naziranja, da je naloga češkega naroda, biti jez pred tako imenovanim nemškim pritiskanjem na vzhod.
3. Revizija tistega zunanjepolitičnega stališča, ki je državo doslej vodila na stran sovražnikov nemškega naroda.

In v notranji politiki:

1. **Popolna enakopravnost Nemcev in Čehov.**
2. **Priznanje sudetskonemške narodnostne skupine kot pravne osebe za ohranitev te enakopravnosti.**
3. **Ugotovitev in priznanje ozemlja, kjer so naseljeni Nemci.**
4. **Ureditev nemške samouprave na ozemlju, kjer Nemci prebivajo, in sicer v vseh področjih javnega življenja, v kolikor gre za korist in za zadeve nemške narodnostne skupine.**
5. **Zakoniti varnostni ukrepi za tiste državljane, ki žive zunaj strnjenega nemškega področja.**
6. **Odprava vseh krivic, prizadejanih sudetskim Nemcem po letu 1918., in priznanje odškodnine za vso škodo, ki so jo zato trpeli.**
7. **Priznanje in izvedba načela: na nemškem področju nemško uradništvo.**
8. **Popolna svoboda izpovedbe nemške narodnosti in nemškega svetovnega nazora.**

V zvezi s temi točkami je Henlein še poudaril, da se smatrajo sudetski Nemci ne glede na državne meje, za pristaše narodnega socializma in njegovih načel.

*

Prihranimo si to pot svoje lastno mnenje in poglejmo rajši, kako sodi o Henleinovih zahtevah svetovni tisk.

Francozi

Poluradni TEMPS:

Nihče se ne čudi navdušenim komentarjem rajhovskih listov, saj pomeni Henleinov program brezobziren pristanek na narodni socializem. Odločilno je le vprašanje, ali se misli poslej berlinska vlada odkrito zavzemati za upravno razkosanje ČSR z uvedbo strnjenih avtonomnih področij, v nasprotju z duhom in črko češkoslovaške ustave — tista berlinska vlada, ki je doslej tajila, da bi se hotela vtikati v notranje zadeve svoje sosede, in venomer zatrjevala, da bo spoštovala neodvisnost in suverenost češkoslovaške republike. Z vidika ohranitve miru v Srednji Evropi ni drugega vprašanja. Brez izrecne nemške podpore je Henleinov program zgolj govoranca brez praktičnega pomena; če je pa program v skladu s pravimi cilji splošne politike Hitlerjeve Nemčije, moramo videti v njem nevarno ogrožanje miru v Srednji Evropi.

Vladimir d'Ormesson v konservativnem FIGAROju:

Dejansko si ne stoje nasproti Čehi in Slovaki na eni strani in sudetski Nemci na drugi strani, temveč vse nemštvo, ki se želi poslej širiti po mili volji, in ostale države Srednje in Vzhodne Evrope. Zadnje čase govorimo v zvezi s Češkoslovaško neprestano o vojni ali miru. Toda takšen ni problem sedanjega trenutka. Danes je stvar taka, da se je začela največja preizkušnja sil, kar smo jih doživeli v Evropi v zadnjih 20 letih.

Desničarski poslanec de Kerillis v listu EPOQUE:

Nevarnost nemške nadvlade v Evropi je globlji vzrok, da se je Italija tako na lepem obrnila k Angliji in da se je pripravljena tudi s Francijo pobotati. Toda Italija se bo trajno odločila za spremembo svojih zunanjepolitičnih smernic le tedaj, če bosta tudi Anglija in Francija pripravljeni nastopiti proti Nemčiji s politiko evropskega ravnotežja. V Londonu so to prav dobro sprevideli in Chamberlain je šel mnogo dalje kakor Eden, ko je izjavil, da bo Anglija, če bo treba, branila male države pred Nemčijo. Zato so skoraj vsi angleški listi ublažili svoje kritike proti ČSR — a na Francoskem opažamo zdaj ravno nasprotno tendenco. Pariški hitlerjevski listi so začeli pravcato tiskovno vojno proti ČSR [gre predvsem za ultradesničarski »Gringoire«, ki je prejšnji teden prinesel na celi prvi in še na pol druge strani strupen napad na češkoslovaško republiko; članek je v celoti ponatisnil... Goebbelsov »Angriff«. Op. ured.], pa tudi nekateri sicer zelo patriotski in trezni listi jim začenjajo sekundirati. Ta tisk skuša dokazati, da ČSR ni življenja zmožna država in da je ni moči braniti. Pišejo, da njena neodvisnost ni vredna življenja enega samega francoskega vojaka. [Pisec meri na čehom neprijazni članek J. Barthélémyja, ki je izšel pred kakšnimi 14 dnevi v poluradnem »Tempsu«; list je sicer že drugi dan popravil netočne piščeve navedbe, toda slabi vtis je le ostal, posebno ker se je Barthélémyjevih argumentov polastili vesoljni nemški tisk. Op. ured.]. Skratka, govore in pišejo vse, kar more zbuditi pri Nemcih vtis, da se jim ni treba ženirati, in pri Italijanih občutek, da ves dobiček, ki se ga lahko nadejajo od novega francoskega prijateljstva, ne bi bil vreden piškavega oreha.

Angleži

Konservativni TIMES:

Velikonočno premirje na Češkoslovaškem je končala včerajšnja kanonada v Karlovih Varih, kjer je gospod Henlein postavil praški vladi zahteve, daljnosežnejše od vseh, kar jih je kdor koli doslej javno izpovedal. Upajmo, da smemo videti v njegovih zahtevah del njegovega volilnega govora, rajši njegova maksimalna kakor minimalna pričakovanja; kajti ena ali dve zahtevi obljubljata že na prvi pogled, da ju bo češka vlada zavrnila.

Delavski DAILY HERALD:

Henlein je dejansko zahteval neodvisnost sudetskih Nemcev. Njegov govor je prišel kmalu po njegovem obisku v Nemčiji; tam je najbrže dobil navodila in smernice za svoj nastop... Gospod Henlein, Seyss-Inquart Češkoslovaške, terja za češke Nemce popolno samovlado. Toda dokazati ne more, da večina Nemcev takšno samovlado res hoče. Glasovanje med sudetskimi Nemci ne bi prav nič dokazalo. Kajti Henlein jim pravi: ‚Če boste podpirali mene in moje naciste, je sedanja češka vlada predobrodušna, da bi vam kaj storila, če pa ne boste na moji strani, bom napisal vaše ime v črne knjige, in kadar pride Hitler, vas bo vtaknil v koncentracijsko taborišče.' Seveda so Nemci zato oprezni in postanejo nacisti. Če bo češkoslovaška vlada modra, bo dala Nemcem tiste koncesije, ki si jih v srcu žele, ne pa tistih neizmernih koncesij, ki se delajo, da jih žele, ker jih Henlein k temu sili.

Liberalni MANCHESTER GUARDIAN:

Po anšlusu Avstrije k Nemčiji ne bi bilo vlade na svetu, ki bi bila velikodušneje, potrpežljiveje in z večjimi simpatijami ravnala z nemirno manjšino, kakor je ravnala češkoslovaška vlada s sudetskimi Nemci. Čsl. vlada je dala političnim kaznjencem amnestijo, obljubila popolnoma nov manjšinski statut in razpisala občinske volitve. Njeni najuglednejši ministri so podali spravljive izjave. Kljub vsemu temu je Henlein v svojem karlovarskem govoru odgovoril le še z novimi zahtevami. To je tako, kakor če bi bil de Valera pred podpisom pakta z Anglijo zahteval, da se vsi na Angleškem živeči Irci podrede irskim krajevnim odborom.

Desničarski DAILY EXPESS, list, ki sicer odločno nastopa proti temu, da bi Velika Britanija prihitela napadeni Češkoslovaški na pomoč:

Če ČSR sprejme Henleinove zahteve, bo to pomenilo, da so Nemci dobili skoraj državo v državi.

*

S kakšnimi komentarji so rajhovci sprejeli Henleinove zahteve, si lahko mislimo, zato ne bomo tratili prostora s citiranjem njihovih listov. Da je češkoslovaški tisk odklonil karlovarske zahteve, je prav tako samo po sebi razumljivo. Citirali bomo samo LIDOVE LISTE, glasilo katoliške ljudske stranke, ker je njihovo stališče najznačilnejše. List pravi:

Odveč se nam zdi razčlenjevati in proučevati Henleinove zahteve. Vsak Ceh in Slovak ve, kam peljejo njegovi načrti: v konec češkoslovaške samostojnosti. — Nato priporoča list tale češki protiprogram:

1. Vse čsl. državotvorne sile naj se v duhu Masaryka, Svehle in Rašina zgrnejo okoli prezidenta republike v fronto patriotskega sodelovanja;

2. Brez odloga naj se začno pogajanja za pomiritev Slovaške in za vstop slovaške ljudske stranke [Hlinka] v vlado;

3. Skušajmo oprti na lastno moč in na naše zunanje zaveznike, ustvariti prijateljsko razmerje do Italije in Poljske;

4. Nadaljevanje pravične manjšinske politike, ne da bi trpele enotnost države, njena nedotakljivost, svoboda in moč.

* * *

Nekaj bi manjkalo, če ne bi ob koncu teh vrstic predstavili svojim bralcem še Henleinove stranke same. Stranka obstoji pod imenom sudetske nemške stranke od leta 1933.; dotedanjo narodnosocialistično stranko je bila namreč čsl. vlada zaradi političnih atentatov njenih članov prepovedala. Njen takratni voditelj Hans Krebs je zbežal v Nemčijo, vodstvo nove stranke je pa prevzel telovadni učitelj Honrad Henlein.

Po nedeljskem poročilu tajništva stranke v Karlovih Varih je stranka štela konec marca 770.000 članov, danes jih ima pa 800.000, t. j. 26% vsega nemškega prebivalstva v ČSR.

O.

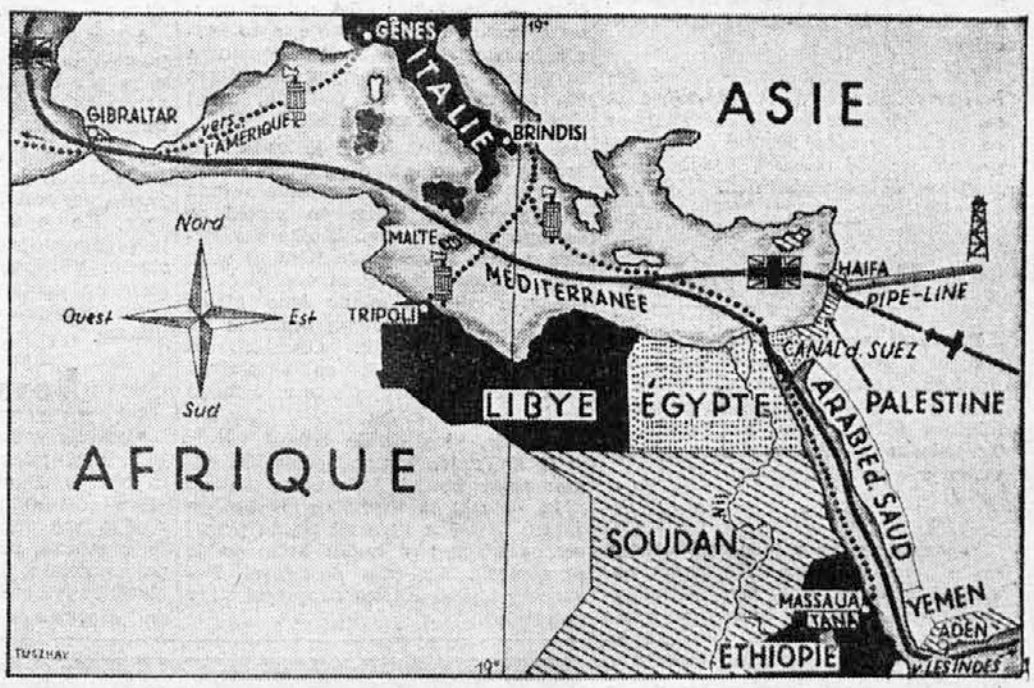

Predsedniku češkoslovaške republike dr. Benešu in **predsedniku češkoslovaške vlade dr. Hodži** je bila poverjena sestava nove vlade. Oba velesilama **gre predvsem za varnost pomorske zveze med matično državo in imperijem: Veliki Britaniji za pot skozi Gibraltar in Suez v Indijo** (*na zemljevidu polna črta*), **Italiji pa za zvezo z Atlantikom po eni strani, s Tripolitanijo in Libijo po drugi strani, in naposled za zvezo z Abesinijo** (*pikčasta črta*). **Angliji gre dalje tudi za drugo važno sredozemsko progo, t. j. za zvezo s Haifo v Palestini; tam se namreč »izliva« petrolejski vod iz Iraka v morje.**

K pogodbi med Anglijo in Italijo

Za veliko noč so v Rimu podpisali dogovor, ki naj pomeni konec večletne napetosti med Veliko Britanijo in Italijo. Dogovor ureja razmere v Sredozemlju in na bližnjem Vzhodu. Tako ima biti Sueški prekop v miru in vojni odprt ladjam obeh držav. Gradnjo vseh utrdb, vojnih luk in vojaških letališč, ki bi jih kateri od obeh pogodbenikov hotel v bodoče zgraditi vzhodno od 19. poldnevnika, bo moral poprej predložiti sopogodbeniku na znanje. Obema velesilama

K berlinski proslavi Hitlerjevega 49. rojstnega dne: Defile Hitlerjeve garde pred führerjem

PRED dobrim tednom je neki ljubljanski kino razpisal precej nagrad za obiskovalce res izvrstnega francoskega filma. Nagrade so bile razstavljene v neki veliki izložbi na Aleksandrovi cesti, tako da si jih je lahko vsakdo ogledal. In glejte, med temi nagradami sta bili tudi dve kolesi, eno damsko in eno moško, kar čedni kolesi. Mladina je postajala pred oknom, tudi starejši ljudje so ustavljali korak, oči vseh so pa obvisele na kolesih.

In ker vsakdo še nima kolesa, jo je marsikdo mahnil v kino. Film ni nikogar razočaral, pač je pa menda marsikoga neprijetno presenetilo žrebanje. Med nagradami tokrat ni bilo ne duha ne sluha o kolesih, pa najsi smo jih vsi še tako iskali med vrsticami!

Isti kino je zdaj spet razpisal dve lepi nagradi. Vsa čast reklami, toda ali je čudno, če ta ali oni zdaj ne bo več šel v kino, ker se bo pri nagradah nehote spomnil pregovora o zlati uri in zlati »ketni«... **K. N.**

Politični teden

Prometni minister Stošović je odpotoval v Italijo na proučavanje italijanskih avtomobilskih cest. — **Iz Zagreba** je odpotoval poljski prometni minister Ullrich nazaj na Poljsko. — **Torpedovko »Ljubljano«** bodo spustili v morje v začetku junija.

*

Japonska vojska v južnem Šantungu se le s težavo upira kitajskemu navalu. Ogroženim Japoncem hiti na pomoč nova armada. V Šansiju je padlo več ko 10.000 Japoncev. Kitajsko letalstvo preseneča japonske strokovnjake. — **Rusija** se je zavezala, da bo dobavila Kitajski vse potrebno orožje, municijo, letala, tanke in druge vojne potrebščine. — **Prodiranje Francovih čet** ob sredozemski obali postaja počasnejše. — **Francoska vlada** je odobrilą vse ukrepe za sanacijo državnih financ in določila tudi smernice za britansko-francosko konferenco konec aprila v Londonu. — **Princ Bernard Lippe,** ki so o njem pisali, da je ubežal svoji tašči, kraljici Viljemini, se je spet vrnil na Nizozemsko. — **Nedavni potres v Turčiji** je terjal več ko 200 žrtev in porušil mnogo vasi. — **V kratkem** se bodo pričela egiptovsko-italijanska pogajanja v okviru angleško-italijanske pogodbe. — **Na Češkoslovaškem** je izšla uredba, da morajo vsi davčni obvezanci mest z več ko 10.000 prebivalcev kupiti protiplinske maske zase in za člane svoje družine najkasneje v dveh mesecih. — **Mongolskim oblastem** se je posrečilo odkriti veliko protisovjetsko zaroto, ki so jo skovali japonski agenti. Vse vodje zarote so aretirali. — **Na londonskem sestanku** francoskih in angleških državnikov konec aprila bodo razpravljali o sodelovanju Francije in Anglije v Sredozemlju in Srednji Evropi. — **Angleška vlada** bo baje razpisala novo notranje posojilo 200 milijonov funtov (50 milijard din) za narodno obrambo. — **V Romuniji** so razpustili stranke »Vse za domovino«, »Sveti Mihael« in »Železna garda«. Voditelja fašistovske »Železne garde« Codreana so zaradi napada na ministra Jorgo obsodili na 6 mesecev ječe, 8.000 lejev odškodnine in na 6.000 lejev sodnih stroškov. V Bukarešti so aretirali 1.500 oseb. — **Irska** se je pobotala z Veliko Britanijo. V vseh glavnih spornih vprašanjih med obema državama je zdaj dosežen sporazum. — **Albanska prestolnica** se za poroko kralja Zoga mrzlično pripravlja. Ženitovanjskih slovesnosti se bo udeležil tudi italijanski zunanji minister grof Ciano.

Kronika preteklega tedna

Drame in tragedije

d **Zaradi bolezni** je obupal 25letni mesarski pomočnik Milan Hafner iz Škofje Loke. Pred leti si je bil nakopal kilo, kar mu je delalo velike preglavice. Ondan se je ustrelil v levo sence. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico, a je že med prevozom izdihnil.

d **S pokvarjenim žganjem** so se zastrupili Katinićevi iz neke vasi blizu Slavonskega Broda. Pri nekem sosedu so namreč kupili žganje, a to žganje je bilo špirit, zmešan z bencinom in vodo. Katinić in njegov 22letni sin sta zastrupljenju že podlegla, drugi leže pa v smrtni nevarnosti.

d **Za 1000 dinarjev** si je kupil lepo ženo, potem so mu jo pa ukradli trije tovariši, čeprav jo je z bratom skrbno varoval. Dober teden po poroki so namreč v hišo Jovana Stojkova v Beordiju blizu Petrovgrada (Srbija) vdrli trije oboroženi fantje in odpeljali gospodarju njegovo mlado ženo Maro, gospodarja in njegovega brata so pa pošteno premikastili. Orožniki so kmalu ugotovili, kdo so ugrabitelji mlade žene, a doslej jih še niso mogli najti.

d **Dekle,** ki si je že trikrat hotelo vzeti življenje, je prva pomagala samomorilki Katici Saboričevi, tiskarniški delavki iz Virovitice. Katica je zaradi nesrečne ljubezni popila precej ocetne kisline; v hudih krčih jo je prva našla Andjelka Šestajeva. Nevarno ranjeno Katico so prepeljali v bolnišnico.

d **Ker ni mogla prenašati** moževe ljubosumnosti, si je z britvijo prerezala grlo 21letna Jožefa Radejeva, rudarjeva žena iz Blagojevega Kamna pri Požarevcu. Mlada žena se je bila pred petimi leti poročila z rudarjem Alojzijem Radejem. Spočetka je bil njun zakon še dokaj srečen, a kmalu je mož začel ženo mučiti z ljubosumnostjo. To jo je tako bolelo, da si je hotela vzeti življenje. Prepeljali so jo v požarevsko bolnišnico.

Naš napredek

n **Nov zdravstveni zavod** dobimo v Ljubljani. Banovina bo namreč v kratkem odprla zavod za zdravljenje raka.

n **Prijazna vas** Rovte pri Logatcu je na Veliko noč dobila elektriko. Doslej so banovinskemu električnemu cestnemu omrežju priključili deset hiš, do konca meseca jih bodo pa še trideset.

n **Prvi bombaž** so pridelali lani v Črni gori v Danilovgradu in v Podgorici. Letina je bila prav dobra. Seme so kmetje dobili zastonj od kmetijskega ministrstva. Letos bodo dobili še stroje za čiščenje bombaža.

Nesreče

č **Avtomobil,** poln potnikov, se je blizu Čakovca prevrnil v jarek. Na ostrem ovinku je hotel šofer vozilo obrniti, a sunek je bil tako močan, da je avto vrglo v jarek, nekaj potnikov je pa padlo iz njega. Potnica Ana Zverova je bila na mestu mrtva, več drugih potnikov je pa odneslo lažje poškodbe.

č **V rudniku je podsulo** 30letnega zidarja Jožeta Podjeda iz Toplic pri Zagorju. Mož je dobil nevarne notranje poškodbe. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

č **Težak kamen** je pri delu padel na glavo 27letnemu delavcu Jerneju Vrečku iz Košnice pri Celju v kamnolomu na Polulah. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico, a stanje se mu je kmalu tako zboljšalo, da so ga lahko oddali v domačo oskrbo.

č **Voz drv se je zvrnil** na 32letnega posestnika Franca Vedenika z Gubnega pri Pilštajnu. Mož je dobil nevarne poškodbe. Prepeljali so ga v celjsko bolnišnico.

č **Na stavbi** vseučiliške knjižnice v Ljubljani se je ponesrečil 24letni kleparski pomočnik Janez Pirc s Kodeljevega. Ko je z varilno svetilko varil pločevino, se je po nesreči polil z bencinom. V hipu so ga zajeli plameni. Nevarno opečenega po rokah, glavi, prsih in nogah so ga prepeljali v bolnišnico.

Nevsakdanjosti

* **Živega volka** sta zvezanega pripeljala v Banjaluko šofer Štefko Zagorja in Marko Borojević. Blizu Drežnice (Hercegovina) jima je pred avtobus skočilo več volkov. Spočetka sta šoferja mislila, da so psi, kmalu sta se pa prepričala, da so volkovi. Enega je blatnik avtobusa tako močno zadel, da je omamljen padel pod kolesa, drugi so se pa razbežali. Ranjenega volka sta zvezala in ga pripeljala v Banjaluko.

* **2 milijona dolarjev** je zadel v loteriji neki delavec iz okolice Tetovega (Srbija). V našem denarju je to približno 100 milijonov dinarjev. Delavec se je še pred vojno preselil v Ameriko in je vse doslej živel v Detroitu. Te dni se mu je sreča nasmehnila in zdaj se je ves vesel vrnil v domovino, kjer namerava baje zgraditi v okolici rojstnega kraja več tovarn.

* **»Vrelec modrosti«** imenujejo prebivalci Kotorja star vodnjak sredi mesta. Ljudje mu namreč pripisujejo čudežno moč, čeprav so že v srednjem veku razsajale tamkaj razne nalezljive bolezni in so ljudje nedvomno zboleli zaradi nečiste vode iz »vrelca modrosti«.

* **Pevsko društvo »Ciganin«** so ustanovili cigani v občini Draginji blizu Valjeva. Vodi ga tamkajšnji učitelj Iglić. Zbor šteje lepo število pevk in pevcev in bo te dni odšel na gostovanje v bližnja mesta. Cigani si najbolj žele, da bi peli v radiu, da bi jih slišal ves svet.

* **Velikanske podgane** so se pojavile v Sisku in okolici. Nekaj so jih že pobili, vendar jih je pa še zmerom lepo število. Banska uprava savske banovine je izdala nalog, kako naj se jih prebivalci varujejo.

* **130 kg težkega merjasca** je v široki dolini ustrelil lovski paznik Ivan Kostevc. Žival je bila še v polnem zimskem kožuhu.

* **Celih 12 tednov** je sestavljal gosli iz porabljenih vžigalic železničarjev sin Ivan Glaser iz Maribora. Gosli imajo lep in čist zvok. Zanje je nadarjeni glasbeni samouk porabil 7347 vžigalic.

Osebne vesti

o **Poročila sta se:** V Tržiču: Ivan Zaviršek, poslovodja I. del. kons. društva v Prevaljah, in Štefka Markičeva, poslovodja v Tržiču. — Novoporočencema želimo mnogo sreče!

† **Umrli so:** V Blekovi vasi pri Gornjem Logatcu: Ljudmila Gostiševa. — V Celju: 12letni Anton Šumlak iz Ravnega; 42letna učiteljica glasbe Ernestina Apihova. — V Dolnji Počehovi: 74letna zasebnica Uršula Vicmanova. — V Ljubljani: Ivan Nagode, zvaničnik drž. žel. v pokoju; Uršula Bernikova; Pavla Antauerjeva; Dragotin Pavlinc, upokojeni železniški uradnik; Josip Černe, podravnatelj Hranilnice dravske banovine; Dragica Laglerjeva, roj. Šušteršičeva; Vinko Repež, upokojeni višji policijski stražnik; Viljemina Skofizheva, hišna posestnica; Alojzija Gorjupova, učiteljeva vdova; Ana Slugova, vlakovodjeva žena; Franc Spachta, trgovski zastopnik; Franc Živec, zidarski mojster; Marija Mikličeva, roj. Dolinarjeva, žena sodnega oficiala; Filip Jurkovič, stavbni delovodja iz Gornje Radgone; Martin Orehek, upokojeni mestni uslužbenec. — V Mariboru: rudar Ciril Bračič. — V Škofji Loki: Milan Hafner, mesarski pomočnik. — V Stražišču pri Kranju: 72letna Neža Rozmanova, roj. Primčeva. — V Velenju: Jožef Rednak. — Žalujočim naše iskreno sožalje!

Po krivih potih

p **Na debelo so kradli železo** v Rakuschevem skladišču v bivšem mestnem mlinu v Celju 31letni trgovski pomočnik Vinko Haberl iz Spodnje Hudinje pri Celju, 26letni šofer Anton Bianki iz Gaberja, 29letni trgovski pomočnik Vinko Žuraj iz Žalca in 38letni trgovec Franjo Starec iz Celja. Prva dva sta železnino kradla, drugi so jo pa spravljali v denar. Policija je ugotovila, da so nakradli za dobrih 60.000 dinarjev blaga. Te dni so jih v Celju obsodili. Vsi obtoženci so kazen sprejeli.

p **Tisočake je ponarejal** nadarjeni slikar svetih podob, mladi Anton Petrič v Gradišču, mali vasici v dolenjskih hribih. Izdelal jih je tako spretno, da jih je le težko ločiti od pravih. Orožniki so mu prišli na sled po golem naključju. Posestnik Gracar ga je namreč prijavil orožnikom, da mu je ukradel lepo vsoto denarja, in ko so orožniki fanta nato prijeli, jim je izjavil, da je Gracarju ukradel le tisti denar, ki mu ga je sam naredil. Tisočake so razpečavali posestnik Gracar, njegov sin Vinko in Petrič sam. Vse tri so oddali v zapore okrožnega sodišča v Novem mestu.

p **Dediščino je ukradel** Vinko Škrabelj s Trate pri Škofji Loki Janezu Erženu s Pungarta. Sprva sta tovariša skupaj popivala, pozneje se je pa dedič sam odpeljal s kolesom domov, a na poti ga je ponoči nekdo podrl na tla in mu vzel denar. Orožniki so roparskega napada osumili Škrablja. Spočetka je fant odločno tajil, nazadnje se je pa le vdal. Pri njem so našli še 2085 dinarjev. Oddali so ga v zapore okrajnega sodišča v Škofji Loki.

p **Tihotapstvo z zlatnino** so odkrili carinarji na Rakeku. Nekemu ljubljanskemu zlatarju in urarju so zaplenili mnogo zlatnine, ki jo je tihotapil iz Italije. Vrednost zaplenjenega blaga znaša blizu 100.000 dinarjev. Obsežno preiskavo so izvedli tudi v trgovčevi prodajalni; zaplenili so vse, za kar sumijo, da je mož vtihotapil v Jugoslavijo.

p **V občinsko hranilnico** v Železnikih je vlomil neznan svedrovec in prebrskal vse predale do zadnjega kotička. Denarja na srečo ni dobil, ker ga je tajnik hranil doma. Vloma je osumljen neki mlajši dalmatinski krošnjar.

p **100.000 dinarjev** in 70 kil tobaka so odnesli tatovi iz pisarne finančne kontrole v Dubrovniku. V pisarno so vdrli skozi vrata. Doslej za njimi ni sledu.

p **Tihotapstvu kresilnih kamnov** in vžigalnikov so prišli na sled financarji iz Hoč. Na železniški postaji so namreč odprli sumljiv zaboj z gramofonskimi ploščami, a v svoje začudenje so našli v njem 9 kg kresilnih kamnov in 204 vžigalnike. Kmalu nato so aretirali še tihotapca in ga prepeljali v Maribor.

Razno

r **Aluminij izvažamo** tudi v Italijo. Te dni ga je italijanski parnik »Monte Gargano« naložil v Šibeniku 25 ton. Tovarno aluminija v Lozovcu bodo morali v kratkem razširiti.

r **Epidemija pegastega tifusa** se je pojavila v okolici Sjenice (v Bosni). Oblasti so morale zapreti več šol.

r **Švicarske tovarne** se zanimajo za polže iz Hercegovine. Naročile so namreč pri nas več vagonov polžev. Siromašno prebivalstvo je zelo veselo, ker si bo tako lahko služilo vsakdanji kruh.

r **Oprostili so** 64letno posestnico Terezijo Trafelovo s Pobrežja pri Ptuju krivde, da je pripomogla k smrti 69letnega občinskega ubožca Alojzija Ilca. Posestnici je namreč občina zaupala starčka v oskrbo. Trafelova je pri razpravi odločno tajila sleherno krivdo in tudi občinska uprava ji je izdala lepo spričevalo. Sodišče jo je oprostilo.

r **Italijanske brodolomce** je rešil naš parnik »Vid« približno kakšnih 40 milj od severnoafriškega pristanišča Bizerte. Te dni je namreč divjal v Sredozemskem morju hud vihar in je verjetno, da se je potopila kakšna italijanska ladja. Poveljnik parnika Srečko Kuljiš je vseh 8 brodolomcev oddal pomorskim oblastem v Messini.

r **Naš izvoz** je v prvem četrtletju letošnjega leta padel za 159 milijonov dinarjev, a uvoz je pa poskočil za 205 milijonov. Letos izvažamo zelo malo pšenice, ker je nimamo, in tudi izvoz živine je bil precej slabši kakor doslej.

r **Bolniki so povsod.** Zato je neobhodno potrebno, da pazimo na urejeno prebavo. Zdravniki priporočajo Darmol odraslim in otrokom. Tudi pri večkratni uporabi ne nastopa navada. Uporabljajte pri zaprtju dobro odvajalno sredstvo Darmol. Dobite ga v vseh lekarnah. Reg. 2681/37.

Varuj in neguj svoje zobe, dvakrat na dan s: **Chlorodont-zobno pasto**

Kolesa, šivalni stroji in otroški vozički

večja partija novih in rabljenih po izredno nizkih cenah naprodaj pri

„PROMET"

nasproti križanske cerkve.

Banka Baruch

11. Rue Auber, PARIS (9e)

Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu. — Vrši vse bančne posle najkulantneje. — Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune: Belgija: št. 3064-64. Bruxelles; Holandija: št. 1458-66. Ded. Dienst; Francija št. 1117-94, Paris; Luxemburg: št. 5967, Luxemburg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

Za čistost jezika

Francoski predsednik vlade

Daladier z zunanjim ministrom Bonnetom in podpredsednikom vlade Chautempsom bo konec aprila prišel v London.

Tako smo brali ondan v nekem našem dnevniku. Takšna dikcija je srbohrvatska in za naše uho nelogična. Kajti če Slovenec bere o *francoskem predsedniku vlade,* si nehote predstavlja, da obstoji v vesoljstvu ena sama vlada z raznovrstnimi predsedniki; nje francoski predsednik naj bi bil ta čas Daladier. Stvar je pa nekoliko drugačna. Na žalost namreč takšne absolutne vlade v vesoljstvu še ni, temveč poznamo za zdaj samo francosko, angleško, jugoslovansko, italijansko itd. vlado in predsednike teh vlad. Torej: *predsednik francoske vlade Daladier.*

Tudi besedni red v navedenem stavku ni pravi. Naš človek bo rekel: *Predsednik francoske vlade D. bo konec aprila prišel z zunanjim ministrom B. in podpredsednikom vlade C. v L.*

Šele *in* še le

V slovenščini se je zadnja leta uveljavila hvale vredna navada, da nič več tako vneto ne zlepljamo (po nemškem vzorcu) samostojnih besed nekaterih pojmov, čeprav je ‚Slovenski pravopis' s svojo nedoslednostjo (n. pr. *dobičkaželjen* in *dobička željen; hvalevreden* in *hvale vreden;* pa samo: *dobrodošel;* itd.) zmedel naše pišoče občinstvo in zavrl navedeni proces. Kriterij novega pravopisa naj bi bil: kjer sta dve besedi zrasli v takšen nov pojem, da je po pisavi in pomenu zgolj vsota obeh besed, naj se besedi pišeta narazen; če ju pišemo skupaj, se sicer vsebinsko nič ne pregrešimo, le po nepotrebnem uganjamo nedoslednost.

Drugačna je pa zadeva tam, kjer je novi pojem — če nam je dovoljeno takšno izražanje — *kemično,* ne fizikalno nastal iz prvotnih besed; to se pravi, kjer nova, zlepljena beseda (spojenka) ne pomeni več zgolj vsote obeh prejšnjih besed, ampak docela nov pojem. Takšni besedici sta *še* in *le;* pišite ju narazen, pa se poskušajte vživeti v pojem, ki naj ga dasta obe skup. Ne gre! Največ kar boste dosegli (če imate nekoliko domišljije), bo to, da si boste rekli: *le* je *samo; še le* je torej *še samo* — a kaj naj to pomeni? Tistega prav gotovo ne, kar si človek predstavlja pod veznikom *šele.*

Če pišemo *dobro došel* skupaj, se torej, kakor smo zgoraj rekli, vsebinsko nič ne pregrešimo, le nedosledni smo; če pišemo *šele* narazen, smo pa na videz dosledni tam, kjer nihče tega ne zahteva, zraven pa še vsebinsko grešimo.

V nekem ljubljanskem dnevniku srečujemo veznik *šele* dosledno v razklani obliki; mislimo, da se nam je posrečilo dokazati nepravilnost takšne pisave, čeprav jo srečamo i pri Pleteršniku i pri Glonarju — ne pa v sicer marsikje nedoslednem ‚Slovenskem pravopisu'.

»Nezaposlenim vstop prepovedan!«

beremo nič kolikokrat na stavbiščih, v tovarnah, na železnici itd. Drži; nezaposlenih delavcev se vsakdo otepa in zapira vrata pred njimi. Pa poskusite vi, spoštovani gospod *zaposleni* bralec, prestopiti prag s takšnim napisom zavarovanega poslopja — boste videli, kako hitro bodo tudi vas nagnali, naj ste drugače še tako *zaposleni.*

Torej mora biti v gornjem svarilu nekaj narobe? Kajpak: pisec svarila je hotel varčevati in je izpustil krajevno določilo nezaposlenosti, ne vedoč da je s tem napačnim varčevanjem spremenil smisel svarila. Napis mora biti torej takšen: *Tu* (v tovarni; na stavbišču; na progi, itd.) *nezaposlenim vstop prepovedan.*

Passivitis

SALAMANCA, 4. aprila. Lerida je bila včeraj popolnoma zavzeta. Bitka za Lerido je trajala včeraj ves dan. Republikanci so obupno branili vsako hišo posebej.

Tudi jaz sem bil zavzet, ko sem bral gornjo brzojavko v nekem ljubljanskem dnevniku; a Lerida se mi je, sirota, smilila, ko je vendar ves dan trajala bitka zanjo, pa ni bila zmožna drugega čustva kakor samo popolne zavzetosti...

Če bi bil pisec oznanil, da so Lerido *zavzeli,* bi se mu bilo nemara pero zataknilo, zato bi bil pa dvoje dosegel: 1. kranjsko ljudstvo bi ga razumelo, in 2. pomagal bi pri zatiranju naše jezikovne kužne bolezni *passivitis,* ki divja že prav po vseh stolpcih naših časopisov, izvzemši leposlovni del nekaterih — ne vseh! — izmed njih.

Iz Toronta poročajo, da je bila tako zvana tekma mater oni dan končana in nagrada, ki jo je določil čudaški milijonar Millar, bo razdeljena med štiri matere.

Slovenec bi gornji stavek takole poslovenil: *Iz Toronta poročajo, da se je tako zvana tekma mater ondan končala. Nagrado, ki jo je določil čudaški milijonar M., bodo razdelili med štiri matere.*

Zastran prislova *ondan* (ne *oni dan!*) gl. razpravico pod *Šele* in *še le.*

... in si opereta roke

smo brali pred kratkim v nekem članku. Pri nas peremo srajco, pa obleko, tudi zamorca, a tega le bolj v prispodobi; naši bratje na jugu si perejo tudi noge in roke, in baš po tem jih boste spoznali, kajti: mi Slovenci si že od svetopisemskega Pilata dalje roke *umivamo.*

Moderne Amaconke

Dva tedna zapora ali — zakon

(nii) **Newyork** aprila.

»V Ameriki vladajo ženske«, je dejal njega dni neki bister, spoštovanja vreden evropski politik. Ni znano, ali je pri tem mislil na filmske zvezde, na skakalke s padali, na akrobatke, ki podžigajo ameriškega, senzacij željnega duha, ali pa samo na tisoč in tisoč ameriških gospodinj, ki je njih vladavina omejena le na domače ognjišče. Zgodba, ki jo boste danes čitali, dokazuje pa, da je gospod politik s svojo ugotovitvijo o ženski nadvladi zadel v črno.

*

V srcu ameriške države Illinois leži mesto z romantičnim imenom »Aurora«, kar pomeni po naše »Jutrnja zarja«. V tem mestecu so pred kratkim zgrabile za vajeti ženske, in sicer tako pošteno, da so aurorske možake v enem samem dnevu ugnale v kozji rog.

Najprej si pa oglejmo nekoliko aurorski ‚močnejši spol'!

Aurorski možje so že leta in leta veljali po vsej Ameriki za zagrizene nasprotnike žensk in zakona, za kar se da trdovratne samce, tako da so že prešli v pregovor: »Prej bi Mississippi prestopil bregove, kakor bi se Aurorec oženil!« Ameriška ženska društva so si leta in leta belila glavo, kako bi ukrotila trmaste Aurorčane, ki so nalašč, nežnemu spolu nakljub ustanovili celo ‚Protižensko društvo'...

Ultimat

28. marca tega leta so zastopnice aurorskega nežnega spola poslale moškim tale ultimat: »Zmerom nas ostevate in bojkotirate, vselej odrivate vstran, zmerom ste muhasti in nezadovoljni z nami! Dajte nam torej priložnost, da se izkažemo! Dovolite da jutri — za en sam dan — zavladamo v Aurori!«

To je bilo tudi za Aurorčane malo krepka. Najprej so se do solz nasmejali, potlej so pa nekoliko godrnjali o ‚ženski pameti', naposled so pa — kajpak samo za šalo — le privolili v predlog o enodnevni ženski vladi. Neskrbno so prepustili ženskam drugi dan vlado v vsem mestu in v vseh službah. Naj le pokažejo avšice, kaj bodo počele brez moških!

Opereta v resničnosti

In brihke Aurorčanke se niso dale prositi... Hotele so svojim godrnjačem pokazati, da znajo tudi one — in še kako ljubko — nositi hlače. Točno ob osmih zjutraj tistega zgodovinskega 29. marca so prikorakale na cestna križišča brhke mestne policistke in zamenjale svoje okorne tovariše. Ravno tako se je zgodilo tudi z drugimi mestnimi službami. Srčkane poštarke so že na vse zgodaj zvonile pri zaspancih in oddajale pisma; po zavitih hodnikih in stopnicah mestnega rotovža so pa v ljubkem ritmu pele visoke lesene pete... To je bilo smeha in zabavljanja, kakor da bi moških sploh ne bilo več na svetu!

A glej ga šmenta! Pokazalo se je, da aurorske ženičice niso samo energične in bistre, ampak tudi mlade in hudo čedne. Tri in dvajsetletna »županja« Mary Brookmanova in pet in dvajsetletna »policijska nadzornica« Marion Evansova sta bili takšni lepotici, da bi zasenčili marsikatero filmsko zvezdo. Aurorčanke so pa pokazale, da so tudi dobre diplomatke, saj niso kar tjavdan na najodgovornejša mesta postavile svoje najlepše zastopnice. Zakrknjeni samci, ki so tisti dan zjutraj še neskrbno koračili po ulicah, so se kmalu na lastni koži prepričali o učinkovitosti ženske vlade...

Zakrknjeni nasprotniki zakona morajo v ‚keho'

Okrog desetih zjutraj je priredila ženska policija po mestu racijo, kakršne prebivalci ne pomnijo že od zadnje revolucije. Ljubke mlade policijske narednice so ustavile na cesti vsakega moškega z vprašanjem: »Ali ste oženjeni?« Če so policistke naletele na solidnega zakonskega moža, so ga kmalu izpustile in jadrno napodile domov; če jim je pa prišel pod roke kakšen samec, niso poznale usmiljenja in so ga meni nič tebi nič odpeljale v mestne zapore, pa naj se je še tako branil in otepal.

Popoldne so vse »hudodelce« prepeljali pred strogo policijsko nadzornico. Gospodična Evansova je »krivcem« najprej naredila dolgo moralno pridigo o koristih in lepotah zakonskega življenja in o dobroti nežnega spola. Naposled so sodnice dale obtožencem strog ultimat: Ali za dva tedna v zapor ali pa najpozneje v šestih mesecih v zakonski stan. Menda se ne bo nihče čudil, da se jih je od tri tisoč jetnikov dva tisoč devet sto devet in devetdeset odkupilo z obljubo, da se bodo poročili. Gospodje so se pa pošteno zmotili, če so mislili, da se bodo odkupili z nekaj dolarji. Ljubka »županja« je smehljaje se naštevala globo: svilene nogavice, cvetje, bonboniere, klobuke in lepotne pripomočke... Bilo je kakor v ženskem raju...

Moški so še za rabo!

Že se je zdelo, da so Aurorčanke rešile svojo čast pred moškimi in vsem svetom, kar jim je hudomušna usoda skazila igro. Med »zaslišavanjem« je v policijskem poslopju nastal ogenj. In tedaj so vladajoče policistke zbežale iz hiše, kar so jih noge nesle, in poklicale na pomoč — moške!

(»N. W. Journal«)

Zločinec toži poštenjaka

(nhi) **Budimpešta,** aprila. Nápak misli tisti, ki meni, da zločinci in tatovi nimajo časti in da jim je vseeno, kaj ljudje o njih mislijo. Dokaz za nepravilnost takšnega mišljenja naj bo primer, ki se ravnokar bavi z njim peštansko sodišče.

Neki madžarski zločinec, ki mora odsedeti deset let težke ječe zaradi roparskega napada in umora, toži lastnika razstave voščenih lutk v peštanskem Pratru, da je razžalil njegovo čast, ker ga je upodobil v vosku in ga zdaj razkazuje ljudem v obliki, ki je zanj najbolj poniževalna: v jetniški obleki in z uklenjenimi rokami. Kot odškodnino za razžaljenje časti zahteva zločinec nič več in nič manj ko 3.000 pengov (okrog 24.000 dinarjev). V peštanskih pravniških krogih je zbudil ta nenavadni primer posebno zanimanje, kajti sodišče bo moralo razsoditi, kako daleč seže po današnjem madžarskem pravu pri obsojenem zločincu pravica do lastne podobe.

Oblekel se je v žensko, da bi dobil dela

(nki) **Praga,** aprila. Rudolf Zedek iz Prostějova že več let nikakor ni mogel dobiti dela. Pred kratkim je pa v časopisih čital, da iščejo v Grand Hotelu perico. Zedek si je sposodil žensko obleko, se preoblekel in se šel ponujat za perico.

V hotelu je naredil dober vtis s svojo krepko postavo, in zato so ga res sprejeli. Žal se mu pa sreča ni dolgo smehljala. Zedeka so kmalu razkrinkali, in sicer ga je izdal njegov debeli moški glas. Vmes je posegla celo policija, ki je hotela po vsaki ceni naprtiti Zedeku razne zločinske namene. Siromak je pa ves obupan izjavil, da si ni vedel pomagati drugače, ko da se je preoblekel v žensko, če kot moški toliko let ni mogel dobiti dela...

Čudno srečanje nedeljskega lovca

(nki) **Pittsburg,** aprila. Nenavadno dogodivščino je te dni doživel pittsburški zdravnik dr. Sceague pri svojem nedeljskem ribolovu v nekem skritem jezeru sredi gozda. Zdravnik je ravno vrgel vado in je zamišljen strmel v vodo, ko je zdajci zagledal, kako plava proti njegovemu čolnu velika rjava pošast.

Nestvor je prihajal vse bliže in bliže, tako da se je pričel čolniček že pošteno gugati; ko je bila rjava gmota komaj še nekaj metrov od čolna, je zdravnik spoznal, da ima opravka z velikim medvedom.

Kosmatinec se je meni nič tebi nič skobacal v čoln, se otresel in sedel, kakor da ne bi bil nikogar opazil. Ko si je dr. Sceguae opomogel od prvega strahu, je pričel počasi in nalahno veslati proti bregu. Kosmatincu je bila mirna vožnja menda zelo všeč, kajti ob bregu se je zadovoljno godrnjaje izkrcal in počasi odracal v bližnje grmovje.

(Zgodbo ponemamo po dunajskem »Journalu«. Op. ured.)

V lastni blagajni se je zadušil

(ngi) **Galveston,** aprila. Dvajset let je minilo, odkar jo je Grk Kuskulas, reven ko cerkvena miš, mahnil v Ameriko. Tamkaj si je s tveganim, a spretnim veržništvom pridobil ogromno premoženje. Pred kratkim je pa galvestonski policiji prišlo do ušes, da je Kuskulas na lepem izginil. Sprva je policija menila, da je milijonarja ugrabila kakšna gangstrska tolpa, hoteč izsiliti od njegovih sorodnikov visoko odkupnino. Kmalu se je pa izkazalo, da ta domneva ne drži. Mesec dni je policija zaman iskala izginulega milijonarja. Naposled je preiskovalni sodnik velel natanko preiskati milijonarjevo hišo, v nadi, da bo hišna preiskava pokazala zadevo v drugi luči.

Preiskali so hišo od podstrešja do kleti, pogledali v sleherni kot, a vse zaman. Našli niso prav nobenega sledu, da bi po njem utegnili sklepati na zločin. Ob koncu preiskave se je nekdo domislil, da bi bilo dobro pogledati še v gospodarjevo blagajno. Komaj so jo odprli, že je padlo pred noge policijskega uradnika milijonarjevo truplo. Mislijo, da je milijonar zlezel v svojo veliko oklopno blagajno, hoteč pogledati, ali je vse v redu, in da so se za njim po nesreči zaprla težka vrata. Nesrečni milijonar je moral od gladu umreti med šopi tisočakov in vrednostnih papirjev.

Zapuščino pokojnega Kuskulasa cenijo na trinajst milijonov dolarjev. Ker ni milijonar zapustil oporoke, bodo ves ta denar dobili njegova žena in njegovi štirje sinovi, ki se pa ni z njimi v življenju nič kaj dobro razumel.

Če jo mlad tjulenj mahne na potovanje

Lipsko, aprila. Pomladne sapice so najbrže premotile mladega tjulenja v lipskem živalskem vrtu, da se je lepega dne izmuznil iz svoje kotanje in odracal »na izlet« v bližnji bazen. Ko so mu drugo jutro prinesli zajtrk, so opazili, da je njegovo domovanje prazno; hkrati so pa iz kopališča že sporočili, da mali ubežnik prav pridno ‚trenira' v njihovem bazenu...

Kajpak so takoj sestavili ‚rešilno odpravo' z ravnateljem živalskega vrta dr. Scheiderjem na čelu; možje so se odpravili proti bazenu, hoteč po vsaki ceni ujeti pobeglo živalco. To pa ni bilo lahko delo; tjulenj je razigrano plaval po vodi sem in tja in se še zmenil ni za svoje gospodarje, ki so se na bregu trudili, da bi ga speljali v kakršno koli past. Žival je menda dobro cenila svojo svobodo, kajti vselej, ko se je že zdelo, da bo po njej, se je za nekaj minut potopila in se prikazala na dan čisto na drugem koncu vode — v razočaranje svojih lovcev in v veliko veselje vseh, ki so z zanimanjem opazovali to nenavadno igro.

Sedem ur je mali potepuh begal gospode iz živalskega vrta s svojimi norčijami, naposled je pa le odnehal. Sam se je izkobacal iz vode in jo spet mahnil domov v svojo kotanjico, v živalskem vrtu. Tamkaj ga je pa že čakala dvojna večerja izvrstnih rib, ki mu jih je podarila uprava vrta v zahvalo, da se je skesal in se spet vrnil domov.

V smrt zaradi škiljenja

(npu) **London,** aprila. Walter Fenton Slack, mlad, komaj 22 letni dijak, je študiral zdravilstvo na sheffieldski univerzi. Pred nekaj dnevi je z odliko končal vse svoje skušnje in postal doktor zdravilstva. Vrnivši se domov, se je zaprl v svojo sobo, popil neki strup in umrl, ne da bi bil pustil kakšno poslovilno pismo, ki bi razjasnilo vzrok njegovega nenadnega obupa.

Njegova mati Klara Slackova je pozneje skušala pojasniti tragično sinovo smrt in je tole izpovedala policijskemu uradniku:

»Moj sin je imel v desnem očesu neznatno napako. Škilil je, a ne vem, zakaj ni bilo mogoče te napake popraviti z navadno operacijo očesnih osi. Sin je zaradi te neznatne telesne napake silno trpel. Včasih je ure in ure stal pred zrcalom, ogledoval svoje oči z vseh strani in mi potlej obupano dejal:

‚Ali si že kdaj videla, da bi zdravnik škilil? Le kdo bo imel zaupanje do človeka, ki gleda navzkriž?'«

Kako dolgo traja potovanje okrog sveta?

(ndk) **Praga,** aprila. Kako dolgo bi potovali okrog sveta, če bi uporabljali najhitrejša prometna sredstva? Odgovor je vsekako presenetljiv, saj so izračunali, da bi prišli, bolje prileteli v tem poletju okrog sveta že v sedemnajstih dnevih, ko uvedejo spet zeppelinski promet, pa celo že v dveh tednih. To potovanje nas bi stalo okrog 80.000 dinarjev.

Države, ki nimajo letalskega prometa lahko že na prstih seštejemo; v Evropi razen tistih par liliputanskih državic takšnih dežel sploh ni več.

ŠIROM PO SVETU

v 61 vrsticah

Devet razbojnikov je pobegnilo na velikonočno nedeljo iz varšavske kaznilnice; napadli so paznike, jih premagali in nato zbežali. Enega izmed beguncev so ustrelili, pet so jih ujeli, trije so pa v splošni zmedi ušli. — **Razkošno jahto za Kemala Atatürka** je kupila turška vlada od neke bogate Američanke; jahto bodo še nekoliko preuredili, nato mu jo bodo pa poslali kot darilo turškega ljudstva. — **Avto je podrl dve hišni pročelji** nedaleč od Trutnova na Češkem. Pri nenavadni nesreči se je ponesrečilo več ljudi: šofer, dva delavca zraven njega in neka ženska, ki je stala ob oknu ene hiše. — **Več tisoč avstralskih ovac** je že poginilo zaradi hude suše, kakršne že ne pomnijo 36 let; da bo škoda še večja, so se pojavili v deželi velikanski roji kobilic. — **Osem rudarjev je zasulo** pri kopanju rjavega premoga v okrožju Quedlinburgu pri Nachterstedtu na Nemškem. Reševalci so takoj začeli odkopavati, a pomoč je bila zaman, ker so bili vsi rudarji že mrtvi. — **200.000 dinarjev** je za Dickensovo knjigo »A Christmas Carol« plačal neki ljubitelj na javni dražbi v Londonu; knjiga je izšla leta 1843. in je imela lastnoročno pisateljevo posvetilo. — **Prožno kovino** iz kovine in gume so pred kratkim izdelali v Berlinu; nova snov bo predvsem omogočila takšno namestitev motorjev v avtomobilih, da njih tresljajev ne bomo več čutili pri vožnji. — **Nemška planinsko-znanstvena odprava** bo letos odpotovala na Nanga Parbat, na 8.125 m visoko »Goro grozo« v Himalaji; za prevažanje tovorov bo ekspedicija tokrat prvič uporabljala letala. — **200 metrov globoko** sta padla dva srednješolca iz Freiburga pri smuškem izletu čez ledenik Formaetsch blizu Bludenza. Reševalci so ju našli strahotno razmesarjena. — **»Legijo žensk«** so ustanovili na Angleškem; legija ima 10.000 članic in je že pripravljena za nastop, če bi nastala vojna. — **»Dom starih devic«** je ustanovila hči nekdanjega avstrijskega feldmaršala barona Jožefa Ringelsheima. Zavetje v tem domu bodo našle stare device iz ‚dobrih' hiš, ki so že prekoračile 50. leto in ostale same na svetu. — **Brez posebnega pribitka za letalsko pošto** bo pričela Češkoslovaška po zgledu Francije odpremljati pisma z letali v Jugoslavijo, Belgijo, na Poljsko in Grško.

ČUDNI LJUDJE • ČUDEN SVET

Zanimiv poročni običaj imajo na Filipinih; ženinu in nevesti izbere sorodstvo dve veliki in vitki palmi, ki raseta blizu druga druge. Na poročni dan morata ženin in nevesta splezati vsak na svojo palmo in nagniti njuna vrhova tako, da se drug drugega za hip dotakneta s čelom. Če se jima to posreči, je poroka veljavna. Razumljivo je, da mlada dva vse tvegata, da upogneta vitka drevesna vrhova.

*

Srečo v nesreči je imela te dni neka mlada gospodična iz Gradca. Šla je za pogrebom nekega znanca in počakala na pokopališču, da so krsto spustili v grob. Na lepem se je pa spomenik, ki je stala zraven njega, zrušil in pokopal nesrečnico pod seboj. Ljudje so mislili, da je po njej, a kakor po čudežu je mlada pogrebka obležala v dolinici med dvema grobom in tako ostala skoraj nepoškodovana.

*

Pred sodiščem indijskega mesta Cawnpora sta zatrjevali dve ženski, da sta materi triletnega otroka. Sodnik je prav po salomonsko posadil otroka na stol in velel obema ‚materama', naj ga vzameta v naročje. Otroka je dobila tista, ki je otrok skočil k njej in se je vriskaje oklenil.

*

Tudi človeške glave se ne izmuznejo carini, čeprav so posušene, da niso večje od pesti. O tem se je morala pred kratkim prepričati neka prenapeta ameriška zbiralka redkosti, ki je hotela po vsaki ceni imeti v svoji stekleni omari človeško glavo kakor jih ‚konzervirajo' lovci na glave v Andih. Ekscentrično zbiralko je takšna trofeja že sama na sebi mnogo stala, zraven je morala pa odriniti še lepe denarje za carino.

*

S peresom si je pomagal na svobodo nekdanji poljski razbojnik Sergius Piasecti. Pred dvanajstimi leti so ga zaprli zaradi roparskega napada; obsodili so ga najprej na smrt, potlej pa na dosmrtno ječo. Nekdanji voditelj roparske tolpe je pa v zaporu napisal roman »Ljubitelj velikega medveda«. Delo zelo realistično opisuje življenje potepuhov in roparjev ter je doseglo takšen uspeh, da so ga prevedli že v več jezikov. Na prigovarjanje in prošnje poljskih pisateljev so Piasecta izpustili.

*

Američani znajo ceniti francoski ‚esprit', to dokazuje ljubka resnična zgodbica, ki so jo priobčili pred kratkim ameriški listi. Bogat Južni Američan se je zaljubil v neko znano francosko igralko in ji podaril majhno zapisnico, vanjo je pa skril deset bankovcev po 1000 frankov. Igralka se je takole zahvalila: «Vaša knjiga mi je bila tako všeč, da že komaj čakam drugega zvezka te lepe zgodbe.» Američan je imel razen denarja tudi nekaj smisla za kumor; poslal ji je res še eno zapisnico z denarjem — a tokrat tudi s pripombo: Konec drugega in poslednjega zvezka.

*

Ali so postave po 250 letih še veljavne? O tem bodo morali odločiti poljski sodniki, in sicer zaradi nekega trmastega strelskega prvaka iz Znina, ki se na vse kriplje otepa plačevanja. Možak se sklicuje na zakon, ki ga je izdal še kralj Jan Sobieski leta 1688., da namreč najboljšemu strelcu v Znino leto dni ni treba plačevati davkov. V varšavskih pravnih krogih so zelo radovedni, ali se bo podjetni strelski prvak res izmuznil davčni upravi ali ne.

*

Te dni je madžarski kraljevski namestnik Horthy pomilostil na dosmrtno ječo na smrt obsojenega atentatorja na vlake Silvestra Matuško. V svojem pomilostitvenem aktu poudarja Horthy, da ga niso morda vodili obziri do obtoženca, ampak mednarodno-pravni pomisleki. Matuško so bili namreč aretirali v Avstriji, kjer tedaj še ni bilo smrtne kazni. Obtoženec še zmerom simulira blaznost. — To je menda zadnje dejanje procesa, ki je nekoč razgibal ves svet.

*

Na otoku Evbeji na Grškem si je te dni na strahoten način vzel življenje zasebni uradnik Battarsis. V usta si je vtaknil dinamitni naboj in ga zažgal. Nesrečneža je razneslo na drobne kosce. V poslovilnem pismu je Battarsis, oče sedmih otrok, napisal, da gre v smrt zaradi bede.

*

Na nenavaden način si je hotela vzeti življenje 54letna Madžarka Marija Bozokijeva iz Szegeda. Bila je že več let bolna, te dni je pa obupala in si s kuhinjskim nožem odrezala jezik. K sreči so nezavestno obupanko še o pravem času odpeljali v bolnišnico in ji jezik spet zašili.

Ne pozabite si ogledati

krasne pomladanske novosti v

MODNI TRGOVINI

T. EGER, LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 2

ZRCALO naših dni

Za vsak prispevek v tej rubriki plačamo 20 din

Podpirajmo tujski promet!

Pred nedavnim sem bil v nekem letoviškem kraju priča prizoru, ki ni niti zdaleč v skladu z zgornjim geslom.

Pred železniško postajo so čakale sani, ki naj bi odpeljale letoviščarje na zaželena mesta. S takimi sanmi se je odpeljala tudi družba italijanskih izletnikov. Stvar me ne bi več zanimala, če ne bi nekaj dni nato prišel slučajno v stik z enim izmed teh izletnikov. Med pogovorom mi je zaupal, da je pri nas vožnja s sanmi sorazmerno precej draga. Začudeno sem ga vprašal, koliko je plačal, in zvedel, da je plačal najmanj trikrat več, kakor plačajo domačini.

Vprašam vas, g. urednik, ali je to reklama za naš tujski promet?

Patriot

Srčna kultura

Srčna kultura je pri nas Slovencih brez dvoma poglavje zase. Dogodek, g. urednik, ki Vam ga bom opisal, naj pokaže, kako smo Slovenci še rovtarski, čeprav si tega nočemo priznati.

Bila sem v nedeljo s kolesom na izletu in slučajno sem bila priča karambola neke kolesarke z avtobusom. Zadeva, hvala Bogu, ni bila prehuda in ponesrečenka je odnesla le zlomljeno nogo. Obvezali so jo, odnesli na travnik in poklicali rešilno postajo.

Medtem se je nabralo precej ljudi, tudi avtomobilistov je bilo dosti med njimi. Ustavili so se, pa kmalu spet oddirjali dalje. Med drugimi je pripeljal na kraj nesreče tudi neki nemški avtomobilist. Précej ko je izstopil, je vprašal, ali je treba ponesrečenko prepeljati v bolnišnico...

Ali je tu, g. urednik, potreben še komentar? **Priča**

Vedno znova: telefon!

Ker sem vam že pred nekaj meseci napisala, kako je bilo s telefonskimi imeniki, naj vam popišem danes, kakšne neprilike imamo še vedno vsi tisti, ki smo zaradi premajhne izdaje še vedno ostali brez njih.

Iz prijaznosti je dala poštna uprava svojim telefonskim naročnikom na razpolago informacijsko številko 9. Če torej zavrtiš številko 9 in povprašaš po kateri koli številki, ti bodo takoj postregli z zaželeno informacijo. Edina slaba lastnost te iznajdbe je ta, da moraš neznansko dolgo čakati s slušalko v roki, preden se sploh kdo oglasi. Sedaj si pa predstavljajte, da morate v neki zelo važni zadevi nemudoma kam telefonirati! Poiščete številko v imeniku (naš je iz leta 1935) in kličete. Toda kaj je to? Sicer zaslišiš znak, ki pomeni, da je proga prosta, a zveze le ni od nikoder, pa tudi znaka, da je dotična proga ali številka zasedena, ni. Čakaš, čakaš, nazadnje ti pa pride na misel, da je številka bržkone napačna ali pa spremenjena. Zdaj ti ne ostane nič drugega, ko da se obrneš na številko 9. Zavrtiš, oglasi se brnenje, torej zasedeno. Zavrtiš znova, še vedno zasedeno, in ko zavrtiš tretjič, spet ni nič. Tedaj odložiš slušalko in malo počakaš, potem pa spet poskusiš srečo, a zaželene zveze ne dobiš. Seveda ni nič čudnega, da ti poide potrpljenje in pričneš ploščico besno vrteti, dokler vendar enkrat brnenje ne preneha. Oddahneš si, a veselil si se prezgodaj, kajti zdaj moraš še čakati, da se ti sploh kdo oglasi. Ko naposled le izveš pravo številko, kar ne moreš verjeti, da je šlo zdaj vse gladko in po sreči.

Ker so me te nevšečnosti že nekajkrat spravile ob dobro voljo, sem na številki 9 vprašala, kdaj bodo dali v tisk nove imenike. Gospodična mi prijazno razloži, da ona tega ne ve, pač pa mi bodo povedali na tej in tej številki. Zahvalim se in kličem imenovano številko, a tam mi svetujejo, naj kličem drug oddelek. Temu nasvetu seveda takoj sledim, a tu mi odgovori zadirčen glas, da sploh nič ne ve o tem. Po tem dogodku nisem nikdar več vpraševala na pošti po imenikih ali čem sličnem. Rajši gledam v časopise, kdaj bodo objavili nezaslišano vest o ponovni izdaji mnogokje tako pogrešanih in zaželenih imenikov.

Kaj menite, kdaj bo to? Slišala sem, da v začetku maja. Ali bo res, bomo pa šele videli! **S. R.**

Po trudapolnem delu — zabava in razvedrilo v »Družinskem tedniku«!

Obljuba dela dolg

Nemški napisala M. Gruhenbergova

»Gospoda moja,« je začel hišni gospodar, »z veseljem vas obveščam o prihodu imenitnega gosta, slavnega filmskega igralca Pavla Costa. To odlikovanje se mi zdi tem večje, ker se on sicer izogiblje sleherne zasebne družbe; kajti na lastni koži je okusil, da se vsi ljudje žele z njim spoznati zgolj zato, da bi ga česa prosili. Dandanes sili ves svet k filmu. V vsaki družini imajo kakšno nečakinjo ali sestrično, ki od nje pričakujejo, da bo naredila slavno kariero — s pomočjo gospoda Coste. Menda razumete, da mu to ni baš prijetno. Prepričan sem, da mu boste izpolnili njegovo željo in se vedli proti njemu kakor proti vsakemu drugemu gostu.«

Bučno odobravanje je sprejelo te besede. Kolikšna senzacija — slavnega igralca bodo videli iz oči v oči! V vsej družbi ni bilo niti ene dame, ki ne bi bila pri priči vzela iz torbice ogledala in se v naglici lahno napudrala...

In že so se odprla vrata in vstopil je s svojo znano malomarno hojo in z zapeljivim nasmehom, ki se mu nihče ni mogel upreti. Stopil je k hišni gospodinji in ji poljubil roko, kakor da bi stal pred filmsko kamero, pozdravil hišnega gospodarja in dovolil, da so ga predstavili vsakemu gostu posebej. Nasmehnil se je vsaki dami posebej: v resničnem življenju je prav tako radodarno delil sanje in iluzije kakor na platnu.

Tudi k Lilly je prišel. Čisto nazadnje se je nasmehnil tudi njej, z istim privlačnim, malce brezosebnim in površnim nasmehom, ki ga je imel pripravljenega za vsakogar.

Ne da bi se še dalje zmenil zanjo, se je zmagovalno in malce zdolgočaseno ozrl okoli in segel v cigaretnico po cigareto.

»Izvolite ogenj,« je pohitela Lilly in mu ponudila vžigalnik.

»Zelo ljubeznivi ste,« je vljudno pripomnil. »Ali vam smem ponuditi cigareto?«

»Hvala,« je odvrnila z nedoumnim nasmehom, »še zmerom ne kadim.«

Začudeno jo je pogledal. »Ali se mar že poznava?« je negotovo vprašal.

»Seveda, gospod Costa.«

Zaman se je zagledal v črte njenega obraza.

»Sicer je zares neodpustljivo,« je vljudno dodal, »a prav zares se ne morem ničesar spomniti.«

»O, to malce boli; kajti takrat ste mi celo izpovedali ljubezen.«

»Nikar me ne trpinčite! Prosim vas, pomagajte mojemu bednemu spominu.«

»Ali vam moj namig še ni dovolj? Mar ste tako radodarni s svojimi ljubezenskimi izjavami?«

»Nasprotno! Le če je ženska tako lepa kakor vi...«

»... jo pozabite,« mu je Lilly skočila v besedo.

»Ne sodite me prestrogo! Prosim vas, samo nakažite mi, recite samo besedo!«

Lilly se je malce obotavljala, potem je rekla:

»Samo to vam povem: geslo je ples.« Costa se je z roko udaril po čelu.

»Se mi že svita! Ali ni bilo pred tremi leti — v filharmoniji?«

»Da.«

»V neki loži sva pila kipeče vino in vi ste rekli, da ga pijete prvič v življenju — ne?«

»Da.«

»Takrat sem proslavljal pogodbo, ki mi je zagotovila prvo glavno vlogo... tako srečen sem bil.., to je bil seveda tudi moj prvi uspeh.«

»Natanko se spominjam.«

»Tudi jaz. Krasen večer je bil. Prosil sem vas za poljub, za en sam poljub, a odgovorili ste mi, da poljubov ne delite na drobno.«

»Pravilno načelo!«

»Še bolj sem silil v vas — prosim vas, da mi oprostite, čeprav malce pozno, a mnogo sem pil in tako zelo všeč ste mi bili.«

»Prav zato ste pa na ta večer tako hitro pozabili!«

»Ne, nikakor ne! A prav takrat sem zašel v vrtinec filmskega življenja, ki me je zavihtel na vrhunec slave. Še misliti nisem utegnil. Odtlej so minila samo tri leta, a ta tri leta so bila do vrha polna doživljajev.«

»In obilica zmagoslavij je izpodrinila sliko malega dekleta, ki ste mu bili všeč že takrat, ko še niste bili prav nič slavni...«

»Malce ste krivi tudi sami. Zakaj se niste nikoli oglasili?«

»Bala sem se, da me ne bi nápak razumeli. Mislili bi, da se oglašam le zato, da bi vas spomnila na vašo obljubo.«

»Obljubo? Kakšno obljubo?«

»O, oprostite! Ali ste izrekli te besede samo pod vplivom kipečega vina? Jaz sem jih vzela za res.«

»Kakšne besede?«

»Rekli ste: ‚Če bom uspel, bom gledal, da boste tudi vi dobili angažman pri filmu.‘«

»Da, spominjam se, to sem rekel.«

»A besede niste držali.«

»Zakaj me niste spomnili na to?«

»Ali naj bi vam pisala: ‚Spoštovani gospod Costa, skupaj sva pila kipeče vino in imenitno sva se zabavala. Vi ste sicer takoj na vse pozabili, na lepi večer in zraven še name, a jaz zahtevam, da obljubo izpolnite.‘«

»Oprostite, obljubo je treba po vsaki ceni izpolniti. In prepričani bodite, da bom zamujeno popravil. Sploh pa spada tako ljubek obraz brezpogojno k filmu. Prosim vas, pridite jutri v ateljе. Kot začetnici vam kajpak ne morem priskrbeti kakšne večje vloge, toda besedo vam dam, da jutri ne boste odšli brez pogodbe iz ateljeja.«

»O, gospod Costa, tudi z najmanjšo vlogo bom zadovoljna.«

»Dajte, da malo pomislim... aha, že vem. Prodajalko cvetja potrebujemo. Sicer nastopi samo enkrat, a vendar — to bo prvi korak k vaši karieri.«

»Kako vam bom hvaležna!«

»In šele potem,« se je smehljal, »šele potem vas bom prosil, da mi oprostite ta neverjetni prestopek, da nisem pri priči spoznal tega očarljivega obraza.«

Hišni gospodar jima je skočil v besedo: »Ali vas smem odvesti k buffetu, gospod Costa?« je ljubeznivo vprašal in ga potegnil s seboj.

Gospodinja je planila nad Lilly: »O čem sta se pa tako dolgo pogovarjala?«

»Vsa blažena sem,« je odgovorila Lilly. »Jutri dobim angažman pri filmu.«

Gospodinja se je ujezila: »Saj sva vendar z možem izrecno prosila, da ga ne sme nihče nadlegovati s takšnimi stvarmi.«

»Ne razumeš. Tu gre za neko staro obljubo.«

»Ali si ga mar že prej poznala?«

»Ne.«

»Potem te pa ne razumem.«

»Stvar je kaj preprosta. Obljube ni dal meni, ampak neki drugi. Meni — jo bo samo izpolnil.«

»In tebi je bila ta njegova obljuba znana?«

»Niti v sanjah ne. A moški imajo toliko naspol pozabljenih spominov, da je dovolj samo lahen namig, pa jih opomnimo na kakšno doživetje, ki se ga megleno še spominjajo, le obraza svoje junakinje se ne spomnijo.«

»In s kakšno pravico hočeš ravno ti —?«

»S kakšno pravico? Vidiš, rekla sem si: najbrže je že pogosto dajal obljube, ne da bi jih bil izpolnil, in zakaj ne bi zdaj izpolnil obljube, ki je ni dal?«

»Stoj!« se je v tistem trenutku zaslišal odločni glas gospoda Coste, ki je bil neopazno pristopil in poslušal pogovor. »To je pa zelo zanimivo!«

Mrtvaškobleda ga je Lilly pogledala. Prijel jo je za roko in jo odvedel v kot, kjer sta bila nemotena. Pogledal ji je ostro v oči in jo vprašal:

»Torej niste vi tista ženska, ki sem z njo pred tremi leti v filharmoniji pil šampanjec?«

»Ne!« je zajecljala Lilly.

Še zmerom ji je gledal srepo v oči.

»Ali ste zelo hudi?« je zajecljala Lilly.

»Prav nič, le položaj se je nekoliko spremenil. Zdaj kajpak ne mislim več na to, da bi vam priskrbel vlogo prodajalke cvetlic.«

»Res ne, gospod Costa?«

»Ne!« je pribil. In čez nekaj trenutkov tišine je dodal: »Kajti ženski, ki zna tako sijajno igrati komedijo, lahko mirne vesti zaupam kakšno večjo vlogo...« **(r V I)**

Zadnje dni dobiva naša uprava čedalje več naročil za posamezne številke s kuponi. Ker želimo, da bi po možnosti vsi naši bralci sodelovali pri tekmovanju in si o pravem času priskrbeli morda manjkajoče jim kupone, smo sklenili podaljšati rok za sprejemanje kuponov še za teden dni, t. j. do prihodnjega četrtka dne 5. maja. Po tem datumu dospeli kuponi ne pridejo v poštev za tekmovanje. Podvizajte se torej, nadomestite manjkajoče kupone! Posamezne številke dobite v trafikah ali v naši upravi, osebno ali po pošti.

Uredništvo

Humor

Raztreseni profesor

Pri profesorjevih so dobili sina.

»Fant je, gospod profesor!« je vsa zasopljena javila babica. »Fant je!«

»Že dobro,« je zamrmral profesor, v mislih še zmerom v svojih knjigah, »vprašajte ga, kaj bi rad.«

Ne gre

»Priporočil bi vam pri delu cigareto ali dve, to vam bo pomirilo živce.«

»Žal, gospod zdravnik, to ni mogoče; sem namreč potapljač.«

Atentatorja Matuško vodijo po obsodbi v zapore.

Prekosil ga je

»Tako naravno znam posnemati levje rjovenje, da vsi otroci zbežе, ko me zaslišijo.«

»To še ni nič. Jaz znam pa tako naravno posnemati petelinje petje, da sonce vzide, kadar zakikirikam.«

Med prijateljicami

»Za božjo voljo, kako dolgo se že nisva videli!« zagostoli Minka z žarečim smehljajem, »postarala si se v teh desetih letih, da sem te komaj spoznala!«

»Res?« se ljubeznivo nasmehlja Eva, »tudi jaz tebe ne bi bila spoznala, če ne bi bila še ravno v istem kostimu kakor pred desetimi leti.«

Nič čudnega

»Ah, ko bi bil vsaj en sam dan tako ljubezniv, kakor so elegantni kavalirji in ljubimci s platna!«

»Ali se ti pa sploh sanja, kakšne bajne plače dobivajo za to?«

Mrzla kopel

»Če se pozimi ne boste kopali v mrzli vodi, in sicer vsak dan, boste kmalu mastni in debeli, da vas ne bo mogoče spoznati! Ali si morete misliti kaj hujšega?«

»Pač, mrzlo kopel pozimi.«

Pozna ga

»Ali mi lahko posodiš deset dinarjev?«

»Težko, zelo težko...«

»No, prijatelj ljubi, saj me vendar poznaš.«

»Saj ravno zato!«

Galantni zdravnik

»Nezaslišano, da je gospod kolega vašo bolezen označil kot starostne simptome — zapoznela otroška bolezen je to in nič drugega, milostljiva!«

O priliki Hitlerjevega 49. rojstnega dneva mu je med drugimi čestitala tudi filmska igralka in režiserka Leni Riefenstahlova.

Vsak nima toliko denarja, da more potovati v kopališče

Toda vsakdo

bi moral dati za zdravje letno 100 — 150 dinarjev in piti mesec dni mesto druge vode samo našo znamenito:

Radenski zdravilni vrelec

onega z rdečimi srci iz

Radenskega zdravilnega kopališča Slatina Radenci

(pri Mariboru)

Zahtevajte gratis prospekte!

Anekdote

Mojster v petju in — odrezavosti

Ob začetku svoje kariere je Šaljapin nekoč gostoval v moskovski carski operi. Moskovski mestni poveljnik je bil tedaj general po imenu Zélen. Mož si ni malo domišljal na zaupanje, ki mu ga je izkazoval car. Drugače ni imel bogve kakšnih zaslug, a nemara baš zato je visoko nosil svojo glavo in si domišljeval, da ga mora prav vsakdo poznati in vdano pozdravljati.

Šaljapin se je lepega dne mirno sprehajal po neki moskovski ulici, kar plane na lepem predenj debel možak v uniformi in ga nadere: »Zakaj me pa ne pozdravite?«

»Ker vas ne poznam,« odvrne mirno Šaljapin.

»Jaz sem Zélen! Ali me boste zdaj pozdravili?«

»Da, kakor hitro boste dozoreli,« se je odrezal Šaljapin.

Še ena o Šaljapinu

Nekaj let pred vojno je Šaljapin obiskal .ruskega .pisatelja Maksima Gorkega v njegovi vili na Capriju. Mojstra sta govorila o ruskih narodnih pesmih in Šaljapin je zapel Gorkemu »Pesem o splavarjih na Volgi«, tisto pesem, ki jo je pozneje s svojim petjem proslavil po vsem svetu.

Gorkij je pobožno poslušal, ob koncu pa menil odobravajoče: »Res krasna pesem! Tudi sam sem bil nekoč splavar na Volgi, vendar — priznam — te pesmi nismo nikoli peli.«

»Pst,« ga je hudomušno posvaril Šaljapin, »to vem prav tako dobro kakor vi, a upam da bo stvar ostala med nama, kaj ne?«

Duhovito maščevanje

Kapitan nekega tovornega parnika je napisal v mornarsko knjigo, ki jo imajo na vsaki ladji, nekega dne tale stavek: »Krmar je bil danes pijan.«

Ko se je vrli krmar streznil, je pričel milo prositi kapitana, naj to sramotno poročilo zbriše ali pa prečrta, češ da se ne bo svoje žive dni nikoli več opil.

Kapitan je pa ostal neizprosen in je neusmiljeno dejal: »V to knjigo pišemo samo čisto resnico.«

Ko je drugi teden prišla na krmarja vrsta, da vodi ladijsko knjigo, je že koj prvi dan zapisal vanjo:

»Kapitan je bil danes trezen.«

Shaw in godbeniki

Bernard Shaw je velik sladokusec. Kakor mnogo ljudi z izbranim okusom, nič kaj rad ne jé ob spremljevanju godbe.

Neki dan je v londonski restavraciji Carlton velel poklicati k svoji mizi dirigenta ciganske godbe:

»Ljubi prijatelj,« mu je dejal, »ali bi mi kaj zaigrali, če bi vas lepo prosil?«

»Vse, kar želite... Griega... Offenbacha... Wagnerja...

»Ne, ne... Zaigrajte mi samo partijo pokerja, dokler ne pojém.«

BODI MOŽ BESEDA!

»Saj bom priden, poboljšal se bom,» pravi dober, v odkritosti in iskrenosti vzgojen otrok, in starši so tega odgovora veseli.

»Nikoli več ne bom tega storil...« zagotavlja lahkomiseln otrok in pri tem ne pomisli, kolikokrat je že svečano obljubil, da ne bo tega ali onega ‚nikoli več storil' in kolikokrat je že to svojo besedo snedel.

Otrokom ne smemo zameriti, niso še dovolj zreli, da bi v srcu občutili važnost zaobljube in tehtnost dane besede. Vse bolj nas pa zadene, če prelomi besedo odrasel človek, dober znanec, ali celo prijatelj. Žal nam nemila usoda tudi takšnih razočaranj ne prihrani.

Skoraj neizogibno je, da vsak človek prej ali slej doživi takšno ali drugačno razočaranje, vendar ne bi bilo treba, da bi bila v današnjih, že tako hudih dneh ta razočaranja tako globoka in tako pogosta. Često takole premišljujemo in modrujemo, zraven pa pozabljamo, da sami večkrat »snemo« besedo, bodisi premišljeno, bodisi iz površnosti ali pozabljivosti.

»Obljubljati je nevarno,« mi je dejala nekoč mama. Kajpak sem bila tedaj še majhna in nisem razumela, kaj tiči za temi besedami. Danes dobro razumem. Z obljubo se zavežemo, da bomo to ali to stvar tako ali tako naredili, da bomo nekaj izpolnili, pa naj velja, kar hoče. Če nekaj obljubimo, moramo biti pač čisto trdno prepričani, da bomo tisto tudi lahko izpolnili, sicer obljuba nima pomena.

Vsaka, še tako šibka ženska naj bo v svojih obljubah »mož beseda«. Le tako si bo ohranila zaupanje svojih bližnjih in le tako jo bodo spoštovali otroci in mož.

Življenje nas včasih pripelje v takšno zagato, da nam ne kaže drugega, kakor to ali ono obljubiti. Ravno v zadregah in zagatah pa ljudje radi marsikaj obljubijo in ravno na te obljube pozneje v boljših razmerah najrajši pozabijo. Paziti moramo torej, da ne obljubimo samo pod pritiskom razmer ali pa kakršne koli »višje sile«. Take prisiljene obljube niso nikoli trdne, zato se jih rajši izogibajmo in otresajmo, kjer le moremo.

Če se pa že vse tako nameri, da nekaj obljubimo, potlej glejmo, da bomo obljubo tudi izpolnili. Le če sami izpolnjujemo dane obljube, imamo pravico zahtevati, da tudi drugi drže svojo besedo do nas.

Ne pozabimo na obljube! Če si obljubila možu, da boš odslej vsako jutro vstala pol urice prej kakor po navadi, potlej res prej vstajaj in se nič več ne izgovarjaj, da si zaspana itd. Še manj umestno se je pa izgovarjati, da si pozabila, kar si obljubila. Posebno pazi na izpolnitev besede, ki si jo dala otrokom!

Otroci si namreč še posebno globoko zapišejo v dno srca, kar jim kdo obljubi; oni verjamejo vsaki besedi in so silno razočarani, če se jim razblinijo sanje, ki jim jih je vdihnil ta ali oni z nepremišljeno obljubo.

Najbrže se še vsaka izmed nas spomni iz otroških let takšnega razočaranja, ki se je globoko zarezalo v dušo in nam dalo prvo spoznanje o krivici, ki vlada na naši premičnici. S časom smo se opomogli, pozabili smo že na ta otroška in ‚otročja' razočaranja, pozabili smo pa tudi, da jih zaradi svoje vnemarnosti še zmerom prizadevamo svojim otrokom in da delamo krivice, ki smo jih njega dni sami tako bridko občutili.

Sklenimo torej: bolje je, da smo z obljubami skromni, z dejanji pa razsipni kakor pa narobe. **Saška**

Naša kuhinja

KAJ BO TA TEDEN NA MIZI?

Četrtek: Riževa juha, s slanino zabeljen regrat, krompirjev pire, govedina. — Zvečer: Goveji golaž.

Petek: Gobova juha, palačinke, nadevane z marelično marmelado, kompot iz posušenih krhljev. — Zvečer: Krompirjevi rezanci s solato.

Sobota: Zdrobova juha, dušen krompir, srbsko meso.* — Zvečer: Pečeni teleči možgani.**

Nedelja: Možganova juha, pljučna pečenka na način divjačine, dušen krompir, solata; vanilijeva krema in biskvit. — Zvečer: Mrzel narezek, zraven francoska solata.

Ponedeljek: Juha z vlivanci, angleški biftek,***, krompirjev pire, osja gnezdeca. — Zvečer: Vampi s parmskim sirom.

Torek: Juha s posušenimi žemljevimi kockami, krompirjev pire, tatarska omaka, govedina. — Zvečer: Teleči golaž.

Sreda: Biftek s fino zelenjavo⁴, krompirjev pire, ruska solata. — Zvečer: Kisla pljučka s krompirjem.

Pojasnila.

* **Srbsko meso:** Zreži 250 dkg telečjega in svinjskega mesa na srednjevelike kosce, prilij nekoliko kisa pa hkrati z mesom do mehkega duši dve drobno narezani čebuli, 2 do 3 pretlačeni sardelici, nekaj na rezine zrezanih gob in kozarček kapern. Osoli po okusu in opopraj; ko se meso zmehča, pridaj sok pol limone in dobro pretlačeno žemljo, počakaj da se vse skupaj še nekaj minut duši, potlej pa nesi to pikantno jed takoj na mizo.

** **Pečeni teleči možgani:** opeci dvoje telečjih možganov v vročem presnem maslu, nareži jih v rezine, naloži v ognja varno posodo te rezine tako, da bodo videti kakor celi možgani, posuj jih s soljo in poprom in pomaži s stepenim beljakom. Pripravi prežganje iz 40 dkg presnega masla in žlice moke, dodaj ¼ l kisle smetane, lahno osoli in skuhaj gosto kašo; ko se ta kaša ohladi, pridaj tri rumenjake in dve jedilni žlici nastrganega sira. S to kašo zdaj pomaži možgane, posuj jih s kruhovimi drobtinicami in nastrganim sirom, pokapaj s stopljenim presnim maslom, potlej pa porini posodo z možgani v pečico in možgane zlatorumeno opeci. K možganom lahko serviraš špinačo ali pa gobe.

*** **Angleški biftek:** (Ko smo ravno pri biftkih, naj omenim, da morajo biti presni biftki vsaj 1½ cm debeli in da naj jih mesar odreže od telečjega ali pa govejega stegna, sicer ne bodo posebno okusni): Meso dobro natri s soljo, namaži z olivnim oljem in ga daj pražiti. Vsak zrezek dvakrat do trikrat obrni in ga med tem vselej pokapaj z olivnim oljem. Ne peci dalje ko osem do deset minut. Biftki tedaj v sredini niso več presni, vendar so pa vseeno sočni in rožnate barve.

⁴ **Biftek s fino zelenjavo:** biftke osoli in v vroči masti hitro opeci. V ponev pripravi nekoliko zelenjave, kakor: peteršilja, timiana, šarlotk, česna, čebule in zelene; kajpak mora biti vse to drobno narezano in oprano. Ko so biftki pečeni, jih položi na vročo ploščo. K presnemu maslu, ki je ostalo v ponvi, dodaj še nekoliko goveje juhe in vse skupaj z zelenjavo še četrt ure kuhaj. Tik pred serviranjem zalij meso s to pikantno omako.

Mandljevi venčki: Pripravi testo iz 14 dkg presnega masla, iz 20 dkg moke, 6 dkg sladkorja v prahu in enega rumenjaka; zvaljaj ga 3 mm debelo in izreži kroge, ki bodo imeli 5 cm v premeru. Iz teh krogov spet izreži z manjšo obliko manjše kroge, tako da boš dobila samo nekake venčke. Te venčke pomaži najprej z jajčnim beljakom, potlej pa posuj z grobo nastrganimi mandlji in opeci v pečici. Pečene ohladi, pomaži z marelično mezgo in po dva in dva stisni skupaj.

Pomladni sportni kostim — lahko ga oblečeš tudi za promenado

KOLESA

damska in moška, najnovejši letošnji modeli v največji izbiri že od din 550·— dalje

NOVA TRGOVINA

TYRŠEVA (DUNAJSKA) CESTA 36

nasproti Gospodarske zveze

Za kolesa samo »Durlin-lak«!

Ali je kaj trden most?

»Ali je kaj trden most?« smo vpili še kot otroci, ko smo se igrali trden most in nepremaglivo vojsko. »Kakor skala, kamen kost,« se je odzval sovražnik in krepko potegnil na drugo stran. »Ali gre lahko naša vojska skoz?« itd., dokler se nismo valjali po tleh in se zagrebli drug drugemu v lase, da smo pozabili na ‚most' in na ‚vojsko'.

Ko sem odrasla, sem se seznanila z novim ‚mostom', in sicer tokrat s telo-

Zelo primerna vaja za gibčnost hrbtenice; vadi jo vsak drugi dan

vadnim mostom. Želja vsake količkaj spretne telovadke je narediti brezhiben ‚most'. To pa ni tako lahko, kakor je videti na sliki. Treba je dosti gibčnosti in še več vaje, da dosežemo tla hkrati z dlanmi in podplati. Vadimo se pa kaj lahko ob steni. Stopimo na podplate, tako da sta tudi peti na tleh, se sklonimo nazaj in počasi z rokama tipamo ob steni navzdol, vse niže in niže. Prvi dan kajpak ne bomo prišle globoko in tudi drugi in tretji dan še ne, nekaj tednov vaje nam bo pa vlilo v hrbtenico že toliko gibčnosti, da se bomo brez truda in brez stene nagnile vse do tal in se celo spet iz te drže vzravnale.

Opozarjam pa naše telovadke, naj vadijo most samo vsak tretji dan.

Takšen je ta prešmentani most, ki si je ob njem že marsikatera debeluška ‚zlomila vrat', še nobena pa ne hrbtenice. **(n)**

Pobrskajmo še malo po modi

Mislim, da vam bo to zabavno delo samo v korist, čeprav zlobni možički pogosto trdijo, da je ni škodljivejše in bolj nesmiselne stvari kakor je ravno ‚moda'. Priznajmo: res, nekatere vrste moda, tista pretirana in načičkana moda nima z lepoto in koristnostjo ničesar skupnega, drugače je pa s praktično in lepo modo.

Marsikateri možiček navadno na vse pretege udriha čez modo, na koncu koncev pa vseeno rad pogleda ženko v novi obleki — kajpak, če ni zanjo segel pregloboko v žep. Sicer so pa moški za modo ravno tako sprejemljivi kakor ženske. Ne verjamete? Kdo je pa nosil bele, napudrane lasulje za časa Ludovika XIV. na Francoskem? Kdo je tičal v svilenih ozkih hlačah za vlade velikega Napoleona? Kdo je propagiral modo ‚koničastih trebuhov' na španskem dvoru v srednjem veku? Moški, kdo drugi ko moški — tisti moški, ki se delajo, da jim je moda deveta briga! Zdaj smo bot, kaj ne, gospodje, in zdaj lahko z mirnim srcem prerešetavamo letošnjo modo.

Tudi izbirčni okus

Novi vzorci nove barve ugodne cene

lahko zadovolji velika izbira naših novih vzorcev damskega in moškega blaga za pomlad in poletje.

R. Miklauc - „pri Škofu"

Lingarjeva ul. - Pred Škofijo

Trgovina, kjer se kupuje z zaupanjem.

Ljubljana

Nekoliko teoretskega in nekoliko praktičnega! Zanimalo vas bo, da priporoča Pariz za poletje visoke životke in zelo široka krila. Za vitke bo ta moda kar dobro došla, huda bo pa predla debeluškam.

Letos bo spet v modi kockasto blago, in sicer bodo moderna temna blaga s svetlimi kockami. »Joj,« bo vzdihnila ta ali ona, »kje naj pa vzamem takšno moderno blago, še lani so bile v modi enobarvne obleke!« Le počasi in brez razburjanja. Odpri omaro in preglej obleke, ki jih nameravaš ‚žrtvovati' v predelavo. Gotovo boš našla v svoji garderobi kakšno enobarvno obleko, ki si je že tako do grla sita. Na tej obleki si imela že dve ali tri garniture, vsi jo že poznajo in nič čudnega ni, da ti ni več pri srcu. A spet sem našla nekaj novega, nekaj, kar ti bo prav gotovo všeč in kar bo nedvomno poživilo tvojo staro, obrabljeno obleko.

Najprej kajpak takšno enobarvno obleko dobro očisti, bodisi z bencinom, bodisi s kakšnim drugim čistilom. Zdaj jo zlikaj in zakrpaj, če je kje kakšna luknjica. Potlej vzemi v roko krojaško kredo in zariši črte, ki bodo tekle povprek in navpično, tako da boš dobila majhne, srednje velike ali pa velike kvadrate. Ali se ti že kaj sanja? Najbrže že. Pojdi torej v trgovino in kupi pisanih trakov, a takšnih da se bodo njih barve dobro ujemale. Če nimaš dosti smisla za barvno ubranost, si kupi rajši trakce samo v eni barvi. Ti trakci naj ne bodo širši od ½ cm. Kupiš jih v trgovini z modnimi potrebščinami, lahko so iz usnja, tenkega povoščenega platna, ripsa ali svile.

Te trakce prišij s šivanko in svilo na blago, po črtah, ki si jih poprej zaznamovala. Ne pozabi všiti trakov v gube. Opozoriti te moram še, da šivaj trakce samo v smeri nitk; če je blago rezano naravnost, šivaj torej trakce navpično in vodoravno, če je pa rezano poševno, šivaj tudi trakce poševno, sicer bo blago ‚vleklo'. Stavim, da vas niti mož, niti prijateljica ne bosta spoznala v tako prenovljeni ‚kockasti' obleki.

Vidite, da utegne biti moda tudi koristna če jo le prav obrnemo. Nekatere modne dame se pa tega ne zavedajo in tako zaidejo v razna pretiravanja. Ni hujšega ko takšne modne nesmiselnosti! Ali si lahko predstavljaš ljubko Francozinjo, ki ima na nohtih napisano: »Je vous aime«, kar pomeni po naše: »Ljubim vas«? S takšnimi nohti gizdava gospodična večerja s svojim dozdevnim oboževalcem. Le kaj si neki možak misli.

Ali ste pa že slišali tisto o velemoderni Američanki, ki je prišla na neko zabavo s pobarvanimi in pološčenimi — ušesi? K rdeči obleki si je pobarvala ‚uhlje' rdeče, k sinji sinje in k mavričasti — mavričasto.

Naj končam zdaj s tem modnim kramljanjem, drugače bomo tega ali onega občutljivega možička preveč v živo zadele. Upam, da boste znale zmerom razločevati med modernim in smešnim, kajti tako ne boste samo moderne ampak tudi elegantne! **(n)**

ALI POZNATE COCTAILE?

Ali veste, kaj je coctail? Če bi ga hoteli dobesedno prevesti, bi mu dejali »petelinji rep«, kar je vsekako nekoliko čudno ime za pijačo, kajti coctail je pijača in še imenitna povrh. Njeno ime izvira iz časov, ko so bili na Angleškem še v navadi petelinji boji. Po takšnem boju so lastniki petelinov pili ‚na zdravje' tistega petelina, ki je svojemu nasprotniku izruval iz repa največ peres, nekakšno hudo žganje, zmešano iz več vrst žganja in alkoholnih pijač.

Nikar se ne bojte, da vas nameravamo vpeljati v skušnjavo in vam ponuditi kakšno dražečo alkoholno ‚kapljico'. Ne, danes bo govora samo o rastlinskih coctailih, o nekakšnih domačih zdravilih, ki jih posebno priporoča moderna znanost o prehrani.

Zdaj spomladi je čas, da si prečistimo kri, da odstranimo vso ‚žlindro', ki se je pozimi nabrala v našem telesu, da poživimo in osvežimo ves organizem. Do svežosti in moči nam bodo pripomogli rastlinski coctaili; pripravimo si jih kar doma.

Potrebujemo: kuhinjski nož, ki ne rjavi, strgalo za sadje, tenko cedilce, ali pa tudi samo čisto krpo, ki skoznjo precejamo sokove.

Za vse spodnje recepte uporabljamo samo sveže in presno sadje. Coctaili so posebno učinkoviti, če jih pijemo zjutraj, na tešče.

Coctail za čiščenje krvi: potrebuješ rdečo peso, limono, sladko smetano. Peso olupi, na drobno nastrgaj in skozi cedilce pretlači, da bo dala soka. Natoči ga v kozarec dve tretjini visoko, dodaj tretjino smetane, vse skupaj zalij z limonovim sokom in popij gorko ali mrzlo, kakor ti bolj prija.

Coctail za čiščenje kože: potrebuješ korenje in pomaranče. Korenje olupi, nastrgaj in pretlači v sok, ravno tako tudi pomaranče. Napolni pol kozarca s korenjevim sokom, pol pa z oranžnim in spij vsak dan tri kozarce. V nekaj tednih se ti bo koža izvrstno popravila, napela in ugladila.

Coctail za kašelj in za motnje v prebavi: potrebuješ med in grapefruit. Sad pretlači, sok nalij v kozarce in po okusu osladkaj z medom. Pij pred zajtrkom, kosilom in večerjo in hrati kajpak pazi, da se spet kje ne prehladiš. Sicer tudi coctail ne more učinkovati. Če imaš hripo, coctail nekoliko pogrej.

Prvi coctail za shujšanje: za ta dva coctaila potrebuješ posebno stiskalnico za zelenjavo. Zreži belo in rdeče zelje in ga stisni skozi stiskalnico, da dobiš nekaj kozarcev soka. Dve tretjini soka zmešaj z eno tretjino limonovega soka in pij vsak dan kozarec pred kosilom in večerjo namesto juhe. Po tej pijači boš kmalu shujšala, in sicer brez škode za zdravje.

Drugi coctail za shujšanje: potrebuješ regrat in grapefruit. Regrat pretlači skozi stiskalnico, potlej pa pomešaj s sokom grapefruita in nič ne osladkaj. Popij med zajtrkom in obedom in med obedom in večerjo kozarec te pijače in videla boš, da boš kmalu za nekaj kil lažja. **Simona.**

Proti zaprtju

Leopilul

Oglas reg. S. br. 3236 dne 19. II. 1936

Ženski razgovori

Mati, Ljubljana. — Draga gospa! Pišete, da se delajo vašemu sinu »luknje« po obrazu, sicer mi pa ničesar ne sporočate o stanju njegove kože; tako ne vem, ali je suha ali mastna, ali nagnjena k lišajem ali k ogrcem. Razumljivo je, da vam ne morem ničesar natančnega svetovati, posebno ko gre za precej hudo poškodovanje kože, ki se ne da odpraviti z navadnimi kremami. Na splošno sta kajpak priporočljiva dieta in snaga, vendar bo pa dečku pomagal res samo zdravnik, ki bo ugotovil izvor te bolezni. Zdravniki niso več tako dragi, kakor se bojite; menim, da vas ordinacija ne bo stala več ko 50 dinarjev. Glede zdravil naj tudi omenim, da pogosto niso ne draga ne huda, samo prava je treba zadeti, to zna pa samo zdravnik-specialist. Prihranite si tistih pet kovačev in peljite fanta k zdravniku, kajti z zdravjem se ni igrati! **Saška**

V OKAMA MAZILU...

...so sveža zelišča, ki dajejo koži zdravje in prenavljajočo moč solnca, svetlobe in zemlje.

OKAMA MAZILO deluje sijajno **pri lišajih, izpuščajih, vnetjih, volku in sploh pri vseh poškodbah kože.**

OKAMA MAZILO je najprirodnejše in zato najuspešnejše sredstvo za nego dojenčkov pri vnetjih in kožnih izpuščajih.

MATERE, ki trpite **na razpokanih in vnetih dojkah,** rabite **Okama** mazilo! Pomagalo vam bo **hitro in sigurno.**

Okama mazilo se dobi v lekarnah in drogerijah, škatlica 8 din.

Proizvaja lekarna

Mr. J. OBLAK, št. Vid n. Ljubljano

Problemi našega časa

Novinar, po imenu Mussolini

Pred kratkim je na Angleškem izšla knjiga ‚I found no Peace' (Nikjer nisem našel miru) izpod peresa žurnalista Webba Millerja, reporterja ameriške poročevalske agencije ‚United Press'. Velezanimiva knjiga popisuje Millerjevo reporterško delovanje; pripomnimo naj le še to, da je agencija pošiljala Millerja navadno tja, kjer so bile razmere najbolj kočljive in teren najbolj vroč. Iz knjige povzemamo spodnje poglavje.

Kot šef pariškega uredništva sem se seznanil z nekaterimi možmi, ki so med svetovno vojno in po njej igrali važno vlogo v svetovni zgodovini. Njega, ki je v mnogih ozirih nedvomno največji med njimi, sem srečal prvič, ko je bil ravno tako kakor jaz še žurnalist, poročevalec milanskega lista ‚Popolo d'Italia'. Usoda je hotela, da je pozneje dal svojemu narodu v toku evropskih dogajanj novo smer.

Na konferenci v Cannesu leta 1922., ki se je brez uspeha razšla, ker je Poincaré sredi zasedanja torpediral Briandovo vlado, sem delal skupaj z nekim Benitom Mussolinijem. Na konferenci je pisal poročila za ‚Popolo d'Italia', čigar izdajatelj je bil on sam.

Tedaj smo vedeli o njem še malo, tako rekoč nič. Do tistih dob nisem ničesar slišal o fašizmu in ne o Mussoliniju in prepričan sem, da ti besedi nista za nikogar na konferenci ničesar pomenili.

Kolikor vem, je le eden izmed inozemcev, ki so prišli na konferenco, pobliže poznal Mussolinija; to je bil moj prijatelj George Slocombe dopisnik londonskega ‚Daily-Heralda'. On je govoril z Mussolinijem in ga pozneje tudi opisal, kako je ‚s porogljivim pogledom in zaničljivim smehljajem na svojih trdih, nedoumnih črtah' opazoval polom konference.

Mussolini je kakor mi tekal okrog, z zapisnico in svinčnikom, in nihče ga ni niti opazil. Kar se mene tiče, ne bi nikoli ničesar zvedel o njegovi prisotnosti med 200 dopisniki iz 12 držav, da me ni opozoril nanj dogodek v veži hotela Carlton, kjer je bil glavni stan delegatov.

Okrog lorda Riddla, ki je fungiral kot tiskovni ataše britanske delegacije, se je zbrala skupina novinarjev in silila vanj z vprašanji. »Kaj je prav za prav fašizem?« je vprašal eden izmed dopisnikov. »Nič prida ne vem o njem,« je odgovoril Riddel, »a po tem malem, kar sem o njem slišal, se mi zdi, da je tolpa razgrajačev.«

Neki dopisnik, ki je poznal Italijo in je stal poleg Riddla, ga je dregnil, češ: »Pazite, tistile mož tam je njihov voditelj.« Hkrati je pokazal na čokatega italijanskega poročevalca z mogočnim, temnim obrazom, izrazito brado in izredno sršečimi očmi, ki se je rinil v ospredje in pazljivo poslušal. Prav malo jih je slišalo ta dvogovor. Ali je bil tudi Mussolini med njimi, ne vem. Vsekako takrat še ni znal dosti angleški. To prvo srečanje z Mussolinijem je ostalo za deset let tudi moje poslednje. Devet mesecev po tem dogodku je bil neznani izdajatelj lista Popolo d'Italia že gospodar Italije in vodilna osebnost v Evropi.

Natanko deset let pozneje sem obiskal Rim in izposloval tudi obisk pri Mussoliniju. Sprejel me je v Beneški palači. Služabnik v sijajni livreji me je odpeljal v slovito veliko dvorano, ki v njej Mussolini sprejema. Prehoditi sem imel 19 metrov gladkega marmorja, preden sem se ustavil pred edino opravo v tej dvorani, pred Mussolinijevo pisalno mizo, ki stoji v najbolj oddaljenem kotu. Mussolini rad zmede obiskovalce s tem, da jih strmo gleda, ko koračijo po velikanski dvorani, ali pa da nadaljuje svoje delo, ne da bi jim privoščil en sam pogled.

Pri meni je vstal in mi stopil izza mize nekaj korakov nasproti. »Danes pred desetimi leti sva bila oba poročevalca v Cannesu. Da, in jaz sem še danes poročevalec,« sem dejal, ko sva se rokovala. Zasmejal se je, mi položil roko na ramo in dejal: »Mogoče, da bom tudi jaz kdaj spet poročevalec.«

V teh desetih letih se je bil kar dobro naučil angleščine. Mož, ki sem ga videl zdaj pred seboj, je bil nedvomno na zunaj in na znotraj čisto drugi kakor neznani reporter iz Cannesa. V Cannesu še ni bil imel tega sija odločnosti, nezlomljive volje, avtoritete in moči, ki jo je zdaj izžareval. Tedaj sem dobil o njem bežni vtis nepomembnega, samega sebe še negotovega človeka. Tudi, če ne bi ničesar vedel, kar se je zgodilo v teh desetih letih, bi mi zadoščal en sam pogled za dognanje, da sta tedanji in današnji mož dva čisto različna človeka. Mussolini je nekoč dejal: »Ni je revolucije, ki bi mogla obrniti človekovo naravo.« In vendar je on postal drugi.

Njegove temne, nezaupne oči so bile postale mehkejše, dobile so miren in veder izraz, njegovo vedenje je bilo neprisiljeno, skoraj prisrčno. Črte njegove brade in njegovih ustnic so izražale mogočno, agresivno voljo moža, ki se brezpogojno zanese nase. Videl sem ga proti večeru, ko je njegovo izrazito brado pokrivalo komaj vidno strnišče.

Napisal sem poročilo o najinem srečanju po desetih letih. Pozneje sem slišal, da je neki podrejen nižji uradnik v italijanskem tiskovnem uradu ogorčeno protestiral proti moji ugotovitvi, da »bi se Mussolini moral prav za prav dvakrat na dan briti, da je bila njegova obleka zmečkana in da je naredil name vtis utrujenega človeka.« Njegov glavni pomislek je veljal besedam »dvakrat na dan briti«.

Poraba časopisnega papirja

Po najnovejših statistikah porabijo na leto največ časopisnega papirja na Angleškem; tamkaj pride na vsakega prebivalca na leto povprečno 26,07 kg časopisnega papirja. Takoj za Anglesko so Združene države z 21,76 kg na prebivalca in Avstralija z 19,20 kg. Za anglosaškimi deželami pride prva Argentina z 12 kg.

Zdaj šele pridejo na vrsto evropske države. Prvenstvo ima Holandska z 11 kg, za njo pa Francoska z 8,60 kg. Za Francosko je Japonska s 5 kg, nato Nemčija s 3,26 kg. Na koncu razpredelnice stojita Italija z 1,63 kg in Sovjetska Rusija z 1 kg.

(»Paris-Soir«)

Poročeni ljudje ljubijo pustolovščine, kakor ljubi potovanje tisti, ki ima domovino. Oboji namreč vedo, kam se lahko vrnejo.

Pomlad čas ljubezni in... samomorov

Ne da bi hoteli metati ljubezen in samomor v isti koš, si ne moremo kaj, da ne bi zapisali — kajti tako uči statistika — da je pomlad, čas ljubezni in poezije, hkrati tudi čas samomorov. Tisti, ki se naveličajo življenja gredo zelo pogosto v smrt ravno spomladi.

Spodnja razpredelnica kaže, za koliko odstotkov poskoči ali pade v raznih letnih časih število samomorov v primeri z njihovim vseletnim povprečjem. Statistični podatki o tem segajo še v predvojno dobo, toda zato niso manj veljavni.

	Francija	Prusija	Italija	Danska	Japonska
Spomlad (april—junij)	+ 22 %	+ 23 %	+ 22 %	+ 29 %	+ 20 %
Poletje (julij—september)	+ 6 %	+ 9 %	+ 8 %	+ 4 %	+ 18 %
Jesen (oktober—december)	— 17 %	— 17 %	— 21 %	— 18 %	— 20 %
Zima (januar—marec)	— 11 %	— 15 %	— 9 %	— 15 %	— 18 %

Spomladi poskočijo torej samomori za 20% do 29% nad letnim povprečjem. Tudi poleti ga še zmerom presegajo, a le za malo. Šele jeseni in pozimi se zdi, da se umirijo tiste sile, ki ženejo ljudi v smrt. **(nhd)**

Kanadske plavajoče vasi

Znano je, da po velikih kitajskih rekah plovejo ladje, ki njih stanovalci niso niti ene noči še prespali pod pravo streho, na kopnem. Ob zahodni kanadski obali plavajo pa po Oceanu kar cele vasi. Prebivalci teh vasi žive že v drugem in tretjem rodu samo na vodi, pa se vseeno čisto dobro počutijo.

V zahodni Kanadi se razprostira precej velika pokrajina Britanska Kolumbija. To je bogata, na splošno še ne izrabljena dežela. Njeno največje bogastvo so ogromni gozdovi in z izsekavanjem teh gozdov je združena usoda plavajočih vasi. Gozdovi segajo namreč vse do obale in zaradi lažjega nakladanja lesa na ladje jih najbolj izsekavajo ob morju. Za posekanje ozkega obalnega pasu potrebujejo delavci več mesecev, pogosto celo eno do dve leti. Vendar jim pa ne kaže za ta čas postaviti dom za rodbino na kopnem, ker bi se morali venomer seliti. In tako so nastale plavajoče vasi.

Drvarji si stešejo splave in si na njih zgrade stanovanjske hišice. Vsaka hiša stoji na svojem splavu, več takšnih splavov tvori pa vas. Hiše so kajpak takisto iz lesa, saj ga je povsod na prebitek. Prav ljubke in čedno urejene so te hišice. V marsikateri vidiš klavir, skoraj v vsaki imajo pa radijski aparat. Kadar delajo tesarji blizu morja, se vračajo domov vsak dan, sicer pa samo ob nedeljah. Ko končajo delo v enem predelu pokrajine, se morajo preseliti drugam, kajpak s svojimi rodbinami in svojimi hišicami vred. Tedaj ‚vprežejo' pred plavajočo vas parnik ali vlačilec in ta potegne vso vas tja, kjer so njeni gospodarji dobili dela.

Prebivalcem — plavajočim vaščanom — ni hudega, saj imajo vsega dovolj. Rib nalove, kolikor hočejo, pa tudi mesa jim ne primanjkuje. K čistim gorskim studencem, izlivajočim se v morje, se vozijo po pitno vodo. Ni posebno težavno gospodinjiti v takšni hišici; smeti in odpadke pomečejo kar v vodo in tok jih odnese dalje. Zgodilo se je že, da so ob japonski in kitajski obali našli kuhinjsko posodo, ki so jo pometali v morje prebivalci plavajočih vasi in ki jo je tok odnesel s seboj.

Otroci rasejo v teh vaseh naspol v vodi naspol na kopnem. Ko se uče hoje, jim preti nevarnost, da padejo v vodo, kajti splavi nimajo ograje. Iz te zadrege so si pomagali drvarji s praktičnim izumom: koj ko prične otrok racati, dobi poseben gumijast telovnik, starši mu pa še kar venomer zabičajo: »Če padeš v vodo, ostani čisto miren. Vpij na pomoč, a ne otepaj okrog sebe, ampak počakaj, dokler te kdo ne potegne iz vode.«

Plavajoče vasi imajo tudi svoje šole in v njih se vrši ravno takšen pouk kakor v drugih kanadskih vaških šolah.

(»Pionier«, Zlin)

Smaragdna nahajališča v Evropi

V okolici Salzburga v Avstriji so odkrili bogata smaragdna ležišča. V vsej Evropi je to edino nahajališče tega dragega kamenja. Zanimivo je, da se ta rudnik z vsemi svojimi značilnostmi natanko ujema s smaragdnimi sloji v vzhodnem, sibirskem delu Urala.

Najnovejša raziskovalna dela, ki so jih začeli letošnjo pomlad, so pokazala odlične uspehe. Odkrili so namreč nove žile z velikimi nahajališči smaragdov. (röČ)

Soja — univerzalna rastlina

V bližini ameriškega mesta Nashvilla se skupina raziskovalcev in praktičnih kemikov vneto bavi s poskusi, kako bi se dalo iz sojevih zrnc pridobivati mleko, ki se ne bi prav nič razlikovalo od kravjega mleka. Razen tega se pa zdi, da se bo raziskovalcem posrečilo pridobivati iz sojevih zrnc še dosti drugih koristnih stvari, kakor meso, kavo in razni material za avtomobilsko industrijo.

Med raziskovalci je tudi kitajski znanstvenik dr. Filip Šen. Učenjak je pred kratkim izjavil, da pri raziskavanjih nikakor ne gre za kakšno novotarijo, kajti na Kitajskem so poznali sojevo mleko že pred 3000 leti. Vendar bi bilo treba danes pri tem kitajskem mleku še marsikaj spremeniti, da bi doseglo kakovost in okus pravega mleka; najprej bi morali pač nevtralizirati neprijeten duh sojevih zrnc.

Nashwillski kmetijsko-gospodarski zavod dela že dvajset let, in precej vode je preteklo, preden so iz soje — sicer dobre klaje za živino — pripravili tudi koristno hrano za ljudi. Najprej so naredili preizkušnjo s podganami. Hranili so jih izključno s sojevim mlekom in dosegli so izvrstne uspehe. Tako so ugotovili, da je sojevo mleko zelo tečna hrana. Danes to mleko že tako dobro predelujejo, da ga je le težko razlikovati od kravjega.

Pomen doseženih rezultatov je v tem, da se sojevo mleko ceneje pridobiva kakor kravje mleko, ki ga pasterizirajo v mlekarnah. V novem mleku namreč ni bacilov, ki jih iz navadnega mleka odstranijo šele s pasterizacijo. V sojevem mleku je sicer manj apna kakor v kravjem, v nekaterih pogledih ima pa to tudi svoje dobre strani.

Razen mleka so pričeli v Nashvillu izdelovati iz soje tudi surogat (nadomestek) mesa, sladoleda, kakaovega mleka in sira; ta rastlinski sir je dokaj cenejši od švicarskega sira, a ima vseeno več proteina kakor katera koli druga kemikom znana snov. Iz sojevih odpadkov izdelujejo neko zelo trdo gmoto; glede na njeno odpornost in prožnost bodo to gmoto s pridom uporabljali za izdelovanje avtomobilskih karoserij.

(»American Magazine«, Newyork)

PREPOVEDANA LJUBEZEN

PO NEMŠKEM IZVIRNIKU PRIREDILA R. L.

* LJUBEZENSKI ROMAN DVEH MLADIH LJUDI

3. nadaljevanje

Iznenada se mi je zazdel čisto brez volje in moči. »Ne morem vas zadrževati, gospodična Meissnova,« je potlej tiho začel, »a vaš sklep me skrbi. Menda veste, da se zdaj pri Karli vrti vse okoli njene zaroke. Skoraj zmerom sem zdoma. Ostanite pri nas, dokler se Karla ne poroči. Vidite, slab vtis bi naredilo, če bi otroka v teh težkih časih pustil samega brez materinskega nadzorstva.«

Odkašljal se je in s še bolj ubitim glasom nadaljeval:

»Od srca vas prosim, ostanite pri nas!«

Vabljiva sicer ta ponudba ni bila, a velik mračni mož, ki je s pobešeno glavo stal poleg svoje omare za orožje, se mi je tisto minuto zares smilil.

»Ostala bom, gospod nadgozdar, ako boste imeli zame kakšno delo.«

»Kakšno delo?« je zamrmral. »Pomislil bom še.«

Odšla sem k Heleni, ki je vsa strta jokala v svoji sobi, in jo skušala potolažiti. Nato je stopila v mojo sobo Justi in me vprašala, ali je res, da bo morala Helena v zavod; ko sem ji pritrdila, se je dobra starka pošteno razjezila:

»Že, že, ko bi le ne vedela, da mora dekle proč zato, ker je prezalo! Kajpak, tako je in nič drugače!«

Seveda ni nič zaleglo. Karla mi je s kislosladkim smehljajem zaupala nekaj denarja, da bi Heleno spremila v zavod in bi ji v Dresdenu kupila vse, kar še potrebuje. Ko je napočil dan odhoda, je dekletce skoraj zbolelo od skrbi. Slovo od vsega, kar ji je bilo drago, je bilo ganljivo, a jokala ni. Nadgozdar se od nje sploh ni poslovil. Kar izginil je s puško in psi. Najbrže mu je bilo prehudo.

Šele ko sva se odpeljali s postaje in so nama zadnji vrhovi daljnih gričev izginili izpred oči, je Helena bruhnila v jok. Toda bila je mlada in vse novo je zmagovito učinkovalo na njenega duha in na srce. Čudila se je vsemu, kar je videla, in ko sva se zvečer peljali čez železniški most v Dresdenu, je bila kar očarana, ko je v mestu videla toliko luči, ki so se zrcalile v vodi, in toliko ljudi, ki so po širokih cestah in trgih hiteli na vse strani.

Prenočili sva v hotelu blizu železniške postaje, drugi dan sem pa peljala Heleno k ljubeznivi predstojnici zavoda. Razložila sem ji, kako je Helena plaha, in ji omenila razmere, ki je v njih dotlej živela, ter jo prosila, naj si skuša pridobiti Helenino zaupanje.

Predstojnica mi je vse obljubila in ko sem si še ogledala prijazno Helenino sobico, ki je v njej stanovala tudi prijazna angleška učiteljica, in ko sem tudi njej toplo priporočila svoje ljubo dekletce, sem se zvečer vrnila iz Dresdena.

Spotoma sem se oglasila še v svojem rojstnem kraju Dessau, nato sem pa koj odhitela v Züllo. Nadgozdar je bil zame našel delo. Skoraj sramežljivo me je prosil, da bi mu prepisala in prevedla v francoščino nekaj odstavkov o gozdnem gospodarstvu. Objavil jih bo v nekem strokovnem časopisu.

Tako je dejal, a jaz mislim, da si je moral pošteno beliti glavo, preden je našel ta izhod, kajti dotlej je vselej brez truda in brez prepisovanja pošiljal svoje rokopise; zato se mi je to prevajanje v francoščino zdelo popolnoma neverjetno. Tega mu pa nisem pokazala; novo delo je moje spoštovanje do osamljenega moža le še pomnožilo, kajti v njegovem pisanju je bilo res kos poezije.

Tako sva Karla in jaz živeli druga zraven druge. Karla je bila mnogo zdoma, včasih je ostala kar po več dni pri gospe Rhodnovi v Veliki Zülli.

Na prvo adventno nedeljo, bilo je še vse ledeno in zasneženo, sem šla k pastorjevim na obisk. Ko smo popoldne pili kavo in kramljali, sem mimo grede zvedela, da pride mladi Rhoden o Božiču domov.

»Radoveden sem, ali se bo materin načrt uresničil,« je menil pastor. »Sinovi imajo včasih drug okus kakor stare gospe — a ta seveda svojo mater obožuje.«

»Res?« sem začudeno vprašala. »Takšni so njeni nameni?«

»Nikarite no, ljuba gospodična!« mi je pastorica skočila v besedo. »Ali mar niste opazili, kako se gospa Rhodnova Karli sladka?«

»Ubogi fant!« je menil pastor.

»Nikar no, mož,« je pripomnila pastorica, »če sam noče, vendar ne bo...«

»Saj ne poznaš njegove matere!« je skočil pastor svoji ženi v besedo. »Kar si ta vtepe v glavo, to mora biti, in najbrže v Zülli denarja manjka. Koliko denarja je ta ženska že zmetala skozi okno! Ubogi fant bo vsekako revež; delal bo pokoro za starše. Gospod Rhoden je hotel vse prenoviti in preurediti. Tovarna za sladkor se mu ni obnesla in žrebčarna, ki so zanjo izdali lepe denarce, je žalostno propadla. Mlekarna se jim tudi ni obnesla. Če zdaj še Hildebrandtovi odidejo — odpovedali so že — potem bodo imeli z Malo Züllo več stroškov kakor dohodkov...«

»In tedaj bi Karla prišla na pomoč kakor rešilni angel,« je menila pastorica in naložila v peč svežih bukovih polen.

»Ubogi fant!« je še enkrat vzdihnil pastor. »Da, da, danes je težko za kmeta.«

»Vi seveda Rhodnovega Jurija dobro poznate?«

Duhovniku so zasijale oči. »In še kako! To je fant, da mu ga ni para. Tako fino čuteče srce ima in prav zato...«

»No, saj Karla utegne postati zelo dobra žena,« je tolažila pastorica.

»Seveda,« sem pritrdila, »saj zna zelo dobro gospodinjiti.«

»Da, da!« je potrdil pastor. »Gospodinjiti že zna, samo kakor sem že rekel...« Potem je umolknil.

»Helenca pride o Božiču menda kaj domov, gospodična Meissnova?«

»Seveda! Mislim vsaj, da pride!«

Pogovarjali smo se še razne stvari o božičnih praznikih vaških otrok v župniji. Helena je hotela to pot v Dresdnu nakupiti vsega, kar so potrebovali; tako rada je hodila v lepe trgovine. In pisala je bila, da ima še celih štirideset mark. Sploh je bila videti prav zadovoljna; o svojih literarnih urah in o urah umetnostne zgodovine nam je poročala, da se jih zelo veseli. Tega so se pastorjevi prav tako zelo veselili in stari gospod je zmerom znova ponavljal:

»Lepa je na duši in telesu. Ko bi bila vsaj še krepkejša! Preslabotna je.«

»Ah, stari,« je rekla pastorica, »razum pride z leti. Meni je njen mezinec ljubši kakor cela Karla. Ta se mi zdi malce premočna. Me ženske moramo biti malo slabotnejše, kaj ne?«

»Ti že!« je mehko dejal pastor Brinkman. Kdo od naju je močnejši, le kdo se zanaša na drugega, kadar mu voda teče v grlo, ti ali jaz?«

Cel slap ljubezni se je izlil iz njegovih dobrih oči k skromni ženki.

»Nikar me ne hvali!« je zardela kakor mlado dekle in se zasmejala. »Midva sva drug drugemu v pomoč...«

Helene smo se pastorjevi in jaz tako veselili, kakor bi bili njeni pravi starši. Ugibali smo o vseh mogočih majhnih presenečenjih in srečni smo bili, kadar smo si izmislili nekaj, s čimer jo bomo lahko posebno razveselili. Nekega dne okoli Božiča me je Karla povabila, naj se peljem z njo v mesto. Bil je krasen zimski dan, vožnja s sanmi je bila imenitna, vreme ni bilo vetrovno in vse je kazalo, da bo zvečer sijala polna luna.

Takšno vreme so podeželski prebivalci kajpak temeljito izkoristili. Tudi gospa Rhodnova je odšla zdoma in je vzela s seboj pastorjevo ženo. Kočijo so namestili na sani, kajti drobcena dama je postajala iz dneva v dan slabotnejša in tudi duševno je bila zelo potrta. Zdravniki v Halleju je niso mogli dosti potolažiti, poleg tega ji tudi jed ni dišala. Tako je iz dneva v dan slabela. Danes, ko smo pri ‚Pisanem rogu' sedele pri zajtrku, tako se je imenovala gostilna, kjer je podeželska gospoda iz Zülle navadno izpregla, se je zdela še bolj rumena in bolehna ko kdaj in velike temne oči so ji vročično bleščale. Jedle smo pri skupni mizi in po kosilu smo hotele vse hkrati obresti mestne trgovine. Gospa Rhodnova je hotela k zlatarju in Karla se je ponudila, da jo bo spremila, a s prikritim nasmehom jo je odvrnila. Sama ni mogla iti, Brinkmannova gospa si je hotela še za dne izbrati blago za obleko in tako sem se ponudila jaz, da jo bom spremila.

Stara dama se je kar obesila na mojo roko. Ko sva šli čez trg, kjer je bil sneg čisto izhojen, je tožila:

»Zraka mi zdaj zmerom primanj-

kuje, vse mi je odveč. Hvala Bogu, da bo moj Jurij kmalu prišel.«

V trgovini se je brez moči sesedla na stol, ki so ga ji hitro ponudili. Zlatar ji je takoj prinesel, kar je naročila. Bil je to z demanti posut obesek nenavadne oblike na ljubki verižici; očitno star okras, ki ga ji je samo očistil in popravil.

»In slika?«

»Imenitno se poda, gospa svetnica.«

Mož je pritisnil na medaljončkovo vzmet in prikazala se je fotografija mlade moške glave. Obraz je bil izredno ozek in pravilen in nenavadno podoben gospe Rhodnovi.

»Lepo! Lepo! In etui?«

To je bila nova rdeča skrinjica s prepletenim monogramom. Gospa svetnica je izbrala še majhno rdečo zaponko, rekla trgovcu, naj ji račun pošlje ob novem letu, in spet sva bili na cesti.

»Ljuba gospodična Meissnova,« je spotoma začela sopeča žena, »zaponka je za Heleno. Denite ji jo v zavoj, ki ji ga boste poslali za Božič.«

»Ali ne bi mogla Helena sama priti k vam po lepo darilo, gospa svetnica? Saj pride o Božiču vendar domov.«

»Domov pride?« Bolnica se je ustavila. »Odkod to veste? Kdo vam je to povedal. Nadgozdar in Karla sta mi zagotovila, da se jima zdi mnogo bolje, če ostane Helena tam. Ko ima vendar tako malo časa še pred seboj. Samo pol leta še, prosim vas, zato vendar ni vredno, da bi se odpravljala na tako dolgo pot.«

»Saj ne bo ničesar zamudila,« sem zajecljala. »In počitnice so!«

»Pač! Pač! Raztresena bo in potlej se bo spet treba poslavljati, morebiti se še vrniti ne bo hotela, ko bo spet doma. Verjemite mi, oče ima čisto prav.«

V meni je na lepem ugasnilo vse praznično razpoloženje. Zlovoljno in nemo sem korakala vštric gospe Rhodnove. Ko smo ob petih prišle v slaščičarni spet skupaj s Karlo, mi je naročilo, ki ga je Karla zabičala ljubki slaščičarjevi hčerki, ki nam je stregla, potrdilo vso bridko resnico:

»Glejte, da boste torto in kolač o pravem času poslali v Dresden.«

Plavolaso dekle je svečano obljubilo in izginilo. Postreči je morala še druge goste, in teh je bilo toliko, da smo komaj našli prostor v sobi, kjer je zrak opojno žehtel po kolačih in kavi.

Karla je svoje opravke končala in stara dama tudi. Le-tej se je že na obrazu bralo trpljenje, zato sem predlagala, naj se pelje s Karlo v zaprtem vozu, gospa pastorjeva in jaz bi se pa peljali za njima na odprtih saneh.

Tako se je tudi zgodilo in na poti domov so se mi poleg tihe in dobrovoljne pastorice vendar že vsule iz oči solze razočaranja.

»Nič nikar ne jokajte, še ledene sveče se vam bodo naredile!« me je dražila, vsa ogrnjena v toplo volneno pahovko. »Rajši premišljujte, kako boste otroka za božične praznike razveselili. Če bi bila jaz na vašem mestu,« je nadaljevala, »bi si vzela dopust in bi se za teden dni odpeljala v Dresden. Predstojnica vas bo zaneslјivo sprejela in poceni vam bo vse računala. Postelje v zavodu so zdaj tako in tako prazne in tako boste s Heleno lahko po mili volji obhajali Božič.«

»To je misel, ki bi mi nikoli ne šinila v glavo. A še nekaj boljšega vem, gospa Brinkmannova: s Heleno pojdeva iz Dresdena v Dessau k moji stari babici. Le-ta je že tako zelo nesrečna, ker sem ji pisala, da letos za Božič ne morem priti k njej. Medve sva še edini od vse naše družine. Da, tako bom naredila!«

In spet se mi je svet na lepem zazdel jasen in lep. Temnosinji griči na zahodu, nad njimi pekočerdeča zarja, ki je kakor žareča oranža zahajala na zimsko jasnem, jeklenozelenem nebu, zasnežena polja in prijazne vasice z malimi razsvetljenimi okni, zvonjenje kragulčkov v tej svečani tišini in nenadno spoznanje, da otroka bolj ljubim, kakor sem v svojem ubogem srcu sploh mogla misliti, da ga bom utegnila ljubiti — vse to je moji duši prvič po dolgem času zbudilo resnično domač občutek, globok in blažen božični mir.

Ko sva se s Karlo vrnili domov, sem pri priči odšla v nadgozdarjevo sobo. Le-ta je sedel za pisalno mizo, sklonjen nad svojimi spisi.

»Gospod nadgozdar, slišala sem, da Helene o Božiču ne bo domov.«

Obrnil se je in je tjavdan pobrskal med peresniki in svinčniki.

»Ne,« je tiho dejal. Ne gre... Karla misli...«

»Ali bi bili kaj proti temu, če bi jaz za teden dni odpotovala?« sem mu skočila v besedo.

»Ne, nikakor ne!« je zajecljal. »Kam bi pa radi odšli? Mislim vsaj, da Karla ne bo imela nič proti temu.«

»Gospodična Karla me prav nič ne potrebuje, Helena me pa,« sem rekla. »K njej pojdem in jo bom vzela s seboj k svoji stari babici v Dessau. Z vlakom je to tri do štiri ure od Dresdna. Kaj ne, da smem? Dekletce bom potem spet varno spravila nazaj v Dresden.«

Nič ni rekel, le za roko me je prijel in mi jo stisnil. Obraz mu je preletel čuden trzljaj.

Zdelo se je, da ni Karla za to nič kaj vneta. Nepotrebno se je ji je zdelo. Govorila je o neki zabavi, ki jo je hotela prirediti, in da sama ne bo zmogla vsega dela, a meni to ni bilo nič mar. Kar sem za praznike mogla pripraviti, sem pripravila, nato sem se pa odpravila. Odpeljala sem se na vse zgodaj tisti dan pred svetim večerom. V Halleju sem morala prestopiti in čakati drugega vlaka. V čakalnici se je kar trlo ljudi. Vse je hotelo za praznike domov in zaman sem iskala praznega prostorčka. Blizu mene je sedel neki gospod. Ko je opazil mojo zadrego, je vstal in mi ponudil prazen prostor za svojo mizo. Zahvalila sem se mu in sedla, potlej sem pa položila vse, kar sem imela v rokah, na mizo, da bi svoj vozni listek, ki sem ga bila morala pri izhodu pokazati, spet spravila v torbico. A po nerodnosti mi je listek padel na tla. Gospod se je sklonil in ga pobral. Pri tem ga je nehote pogledal.

»Vi pa od tam prihajate, kamor sem jaz namenjen,« je z nasmehom dejal.

»O, poldrugo uro sem se že s sanmi vozila,« sem veselo odgovorila, samo da kaj rečem. »Ali veste, kje je Zülla?«

»Kako ne bi vedel!« Zdaj se je prav zares nasmehnil. »Saj prav tja potujem.«

Pogledala sem mu bolje v oči. Bil je prav čeden mladenič kakšnih sedem in dvajsetih let, velik, vitek, pravilnega, podolgovatega obraza s plavimi brki. Bil je ko utelešena slika iz medaljončka gospe Rhodnove, le še bolj podoben lepi materi kakor brezbarvna fotografija; samo nenavadno resne in mirne, temnosinje oči so se mi zdele nekam tuje.

»Potem vas pa poznam. Gospod Rhoden, kaj ne?« sem rekla na slepo srečo.

Odkril se je. »Da — in s kom imam jaz čast?«

Pila sem kavo in mu povedala, da poznam njegovo mater. Ko sem mu pogledala v obraz, sem videla, da je prebledel.

»Da, moja uboga mati,« je tiho dejal. »In moja ljuba, stara Zülla.«

»Zdi se, da je vaša mati bolna,« sem sočutno pripomnila.

Prikimal je. »Da, da! Malo težko že gospodari v Zülli in zato bi rada imela naslednika,« se je poskusil pošaliti. A šala se mu ni obnesla: prežalostne so bile njegove oči.

»Vaša mati se gotovo nepopisno veseli, da boste spet pri njej, gospod Rhoden.«

»Seveda! Saj je tako zelo sama,« je dejal. »Na deželi je dolgčas.«

»Gospodična Nordmannova pride pogosto k njej,« sem menila, da ga potolažim.

»Gospodična Karla, da, vem. Mati mi je pisala. Zelo ljubeznivo je to. Ko ima že sama toliko skrbi.« Za trenutek je obmolknil. »Po eni strani nekam čudni, melanholični oče, potem mala sestra in druge gospodinjske težave. A malo so menda dali nekam proč — ne, gospodična?«

»Helena je v zavodu,« sem dejala. »Pravkar sem namenjena k njej, da jo za praznike vzamem s seboj.«

»Tako! Tako! Zdaj je najbrže že dobro zrasla. Spominjam se je še samo kot drobcenega bitja v beli oblekci, s plavolaso otroško glavico. Tako nenavadno plave lase je imela, prav kakor zlato so bili. To vem še tako natanko, kajti takrat sem bil malce lirično navdahnjen, in ko sem uzrl dekletce na zeleni trati, sem nehote pomislil na majhno narciso in ta primera se mi je zdela lepa.«

Prisrčno se je zasmejal samemu sebi, potem je pa vstal in dejal:

»Vaš vlak je prišel,« pokazal je na avtomatsko kazalo odhajajočih vlakov, kjer se je prikazala beseda ‚Dresden'. »Jaz moram še deset minut počakati. Dovolite gospodična, da vas spremim do vagona.«

Prijel je moj kovčeg in odšla sva na peron. Ko sem že vstopila, je zagledal prodajalko oranž in peciva, ki je glasno ponujala sveže preste. Hitro je nekaj kupil in mi je zavito v papir ponudil skozi okno.

»Vzemite to s seboj za malo narciso, in izročite ji pozdrave njenega soseda,« se je zasmejal.

Tisti trenutek je z njegovega obraza izginila vsa resnost. Nekaj sončnega in smejočega je bilo v njegovih očeh.

»Ali naj kaj sporočim v vašem imenu v Veliki ali v Mali Zülli?« je še vprašal, ko je sprevodnik že zapiral vrata.

MIGLJAJ USODE

Po nemškem izvirniku priredila R. K.

13. nadaljevanje

»Potlej vaju pustim sama,« je brž dejal Eckard, ki se ga je menda že lotevala ‚uredniška mrzlica'. »Kasno je že — in točno ob uri moram biti na svojem mestu.«

»Saj te nič ne potrebujeva,« je suho odgovoril Heimrod. »Kar steci brž v svoje preteto uredništvo. Nečakinjo mi lahko z mirno vestjo zaupaš. Danes sem kakor nalašč od sile miroljuben; še muhi bi ne storil nič zlega!«

»Izjemno!« se je ponorčeval doktor. »Kadar so ti pa vajeti zrahljane, se tako ali tako vsakega človeka lotiš. Tak, pazi se, Hana! Odpeljem se kar s tramvajem, izvošček bo pa tebe počakal. Nocoj se še za gotovo vidiva pri večernem sprejemu; na svidenje!«

*

Zvečer se je kakor sleherni teden sešla pri Brankovih mnogoštevilna družba. Zmerom si utegnil tam srečati kakšno znamenito berlinsko osebnost, ali pa kakšnega zanimivega »tujca«, zdaj na primer »lepo Rusinjo«.

Kakor povsod je bila gospa Arnikova tudi tukaj posebno privlačna osebnost. Saj ni bilo čuda, ko je pa umela zanimivo in spodbudljivo kramljati celo o nepomembnih vsakdanjostih. Bila je prava mojstrca v lagodnih salonskih pomenkih, ki se vsega dotaknejo, a se pri ničemer globlje in resneje ne ustavijo. Vse pri njej je bilo slepilo, beseda in oseba.

V 24 URAH

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh

tovarna JOS. REICH
LJUBLJANA

Mlada gospodinja je sprejemala goste in je skrbela za njihov telesni blagor, sicer je pa ostala v ozadju kakor zmerom. Reprezentacijo je prepustila svojemu možu — in le-ta se je sukal največ okoli gospe Arnikove kakor po navadi. Sprva so gostje domnevali, da je njuno razmerje zgolj duševno, toda Ervinovo javno oboževanje in gospenje sprejemanje njegovih pozornosti ju je kaj kmalu spravilo znancem in prijateljem v zobe.

Uboga, mala ženica, ki se je zdela, da vsega tega ne vidi! Sicer pa, saj je bilo vendar na dlani, da z Olgo Pavlovno ne more tekmovati. Bila je pač le bogata dedična, dobra partija, drugega pa prav nič. »Razmerje«, ki ga je videl ves svet, tudi njej ni moglo ostati zmerom prikrito.

Kožne odprtinice
so sedaj proste
in zelo sprejemljive.

Opazujte dobro svoj obraz pa boste videli, kako lecitin in kolesterin Solea mila in kreme pomlajujeta spomladi Vašo kožo.

Kakor žamet bo postala mehka.

SOLEA
Milo in krema

Doktor Eckard se je pogovarjal v gruči gospodov — in zdajci ga je neki znanec vprašal, ali je njegova podoba izpod Heimrodovega čopiča že gotova.

»Davi je mojster končal,« je odgovoril doktor. »Celó nečakinjo sem vzel s seboj, da sem ji pokazal umetnika in njegove umetnine.«

»S Hano si bil pri profesorju?« je ves osupel vprašal Ervin.

»Da, davi! Medtem ko si ti konja podil po drevoredih, sem bil prišel ponjo. Ali ti ni še nič povedala?«

»Pri obedu me ni bilo — in še zdaj zvečer sem se vrnil malo pred sprejemom. Nisva se še utegnila pomeniti.«

Brankovu je bila zadeva očitno zelo neprijetna, in tudi gospa Arnikova, ki je sedela prav blizu, je prisluhnila.

»Ali ste gospo Brankovo res peljali v medvedji brlog?« je zdajci pristopivša vprašala. »To se mi zdi malce drzno. Dolžno spoštovanje slavnemu slikarju — toda njegova čudaštva me milo rečeno odbijajo. Ko sem bila zadnjič z nekimi znanci v njegovem ateljeju, se je gospod profesor vedel več kakor drastično.«

»Davi je bil krotak ko jagnje,« je menil Eckard. »Seveda sva si stara prijatelja, s Hano je bil pa tako ljubezniv, da mu ne morem očitati medvedjih manir. Premisli, Ervin, vtepel si je celó v glavo, da ti bo ženko naslikal!«

»Hano?« je skrajno nejeverno vprašal Brankov.

»Da, kar očarala ga je. Niti za hip je ni izpustil iz oči in tako dolgo je vrtal, da se je naposled vdala. Sicer pa, kdo bi zavrnil sliko izpod Heimrodovega čopiča, če mu jo sam ponuja! Précej po novem letu nameravata začeti.«

Zdelo se je, da bo Ervin vzkipel, toda premagal se je, ko je opazil, da vsa okolica posluša. Gospa Arnikova ni črhnila niti besedice, a njen pogled je iskaje blodil po velikem salonu. Naposled je le uzrla gospodinjo za čajno mizo.

Na vso srečo so prav takrat prišli novi gostje. Pogovor se je koj zasukal v drugo plat.

Kakšnih deset minut pozneje je Olga Pavlovna vstala in krenila vzdolž salona, tu pa tam kramljaje z dobrimi znanci. Kmalu je zavila na hodnik, odondod pa naravnost v Hanino stanovanjsko sobo. Sedla je za njeno pisalno mizo in se na videz vsa zatopila v nekakšen album. Hip za njo je vstopil tudi Ervin. Prejle je bil ujel Olgin pogled, ki mu je velel, da si želi lepa Rusinja naglega razgovora. S hlapčevsko pokornostjo ji je bil brž sledil.

»Kakšne so to pravljice o temle Heimrodu?« je polglasno vprašala. »Upam, da se je doktor Eckard samo šalil!«

»Ne, stvar je resna,« je tiho odgovoril Brankov. »Pravkar sem bil vprašal Hano samo.«

»In ona je profesorjevo ponudbo res sprejela?«

»Menda, toda prepovedal ji bom, kakor bi ji bil prepovedal tudi obisk v Heimrodovem ateljeju, da sem vedel zanj. Spet si je stric Eckard dovolil nekaj po svoji glavi. Ali ste mar užaljeni, Olga? Rotim vas, nikar se ne jezite name! Še sanjalo se mi ni nič o tem.«

Gospa Olga Pavlovna je mirno listala po albumu.

»Prosim vas, zaradi mene nikar ne počenjajte nobene nepremišljenosti. V očeh gospoda profesorja pač nisem našla milosti. Vaša žena mu je gotovo ljubša. Nu, saj je ljubek in skromen njen obrazek, toda za Heimroda, ki išče zmerom posebnih značilnosti, menda ne bo preveč zanimiv. Sicer pa gleda umetnik z drugačnim očesom kakor mi smrtniki — in če boste ženi dovolili...«

»Ne bom ji dovolil,« ji je jezno skočil Ervin v besedo. »Sploh ne razumem Heimroda. Saj sva se vendar skoraj sprijela. Niti misliti si ne morete, kakšne predrzne žaljivke mi je zabrusil, ko sem mu omenil vaše ime.«

Lepa gospa je vrgla glavo v znak in v očeh so se ji utrnili nevihto obetajoči bliski.

»Tako torej! Njegova odklonitev je bila — zdi se — malce drugačna, kakor sem jo jaz izvedela.«

Brankov se je vgriznil v ustnice. Zagovoril se je bil, pozabivši, da ji je ondan trpko resnico pošteno osladkal.

»Heimrod je nepreračunljiv!« je kratko odgovoril.

»Morda sem ga pa le jaz sam zdražil,« je čez hip nadaljeval, »ker sem mu dopovedoval, da take priložnosti ne kaže puščati v nemar. Bržčas je bil užaljen v svojem samoljubju in kaže zdaj svojo trmo s takšnim adutom. Toda najsi bo že tako ali tako, Hana bo koj jutri pismeno preklicala svojo privolitev... Zahteval bom po vsaki ceni, da to stori!«

»Pa nikar s takšnim strah zbujajočim licem!« se je pošalila gospa Arnikova, spremenivši svojo užaljenost v ljubezniv nasmešek. »Kaj je le revica kriva, saj niti ne sluti, kaj se je zgodilo. Ne bodite osorni; obljubite mi!«

Njunega pogovora je bilo nenadejano konec, zakaj vstopil je neki gospod, ki se je bil zakasnil. Videti je bilo, da išče gostitelja.

»Milostljiva, dovolite, da vas kar tukaj pozdravim. Ne zamerite mi, gospod Brankov, da sem tako pozen, toda služba je služba. V drugem dejanju sem imel še kratek nastop.«

Prišlec je bil junak dvornega gledališča, ki mu je bila hkratu namenjena tudi glavna vloga v Brankovi drami. Gospa Arnikova ga je sprejela zelo ljubeznivo.

»Pogrešali smo vas že, gospod Torwald. Nekdo mi je zaupal, da nas nameravate nocoj presenetiti z recitacijo. Vsi vas že nestrpno pričakujejo.«

»Nekaj kratkega bom samo prebral,« je popravil Torwald. »Drobceno novelo, ki vas bo nemara zanimala, zakaj zibelka ji je tekla v vaši domovini.«

»V Rusiji? Torej prevod?«

»Ne, izvirnik! Pisatelj je nemški Rus, kakor mi je povedal doktor Eckard.«

»Da, da, moj stric ima pač poseben talent, da stakne svoje sotrudnike, najsi bo na koncu sveta,« je pripomnil Ervin. »Zdi se, da si od tega Alekseja mnogo obeta. Celo kot podlistek namerava v Praporu natisniti njegovega prvenca. Za nocojšnji večer nam je priskrbel izvirni rokopis. Saj ste ga nemara že prelistali, gospod Torwald?«

»Prebral — od kraja do konca! Čudna zadeva vam je to, temačna in kar vsiljivo zagrabi človeka! Ne moreš nehati, če si začel brati...«

»O, takšno delo me bo pa v resnici zanimalo,« je menila gospa Arnikova, obrnivši se k vratom.

Vsi trije so se vrnili v salon, kjer je vladala že od pričakovanja napeta tišina. Vsi so že nestrpno čakali, da bodo lahko znamenitega igralca slišali vsaj enkrat v zasebni družbi. Ko je umetnik razgrnil rokopise, so se vsi zgrnili okoli njega.

Doktor Eckard je bil sédel v temačen kot ob oknu. Gospa Olga Pavlovna je sedela na divanu tik pod lestencem poleg mlade gospodinje. Lagodno se je naslonila in se igrala s pahljačo.

Vsebina novele ni bila ne nova ne svojska. Zgodba, ki se venomer v življenju ponavlja! In vendar je nosila prav poseben pečat mračne ubranosti; bila je pisana svojsko in napeto — in ni čudo, da je z neubranljivo silo zagrabila vse poslušalce.

Drobna povest se je godila globoko v Rusiji, v samotni pokrajini ob Volgi, tam kjer je ljudstvo revno in neomikano, živeče v trdem delu. In vendar je bilo toliko otožne poezije v povesti, kakor je sicer najdeš le v pesmih in pripovedkah. In prav neka pripovedka je bila umno vpletena v novelo, pripovedka o ‚drevesu krvi', prastara pripovedka o skrivnosti ruskega gozda. Tega drevesa se ne sme sekira niti dotakniti, zakaj ranljivo je že ob dotiku z ostrino. In če ga raniš, privre iz živega lesa topla, rdeča kri... To drevo je zakleto, zakaj ujeta duša prebiva v njem...

Torwald se je čudovito vživel v to otožno pripovedko; bral jo je s pritajenim skrivnostnim glasom. Novela se je začela skromno in preprosto. Ob bregu reke stoji hišica, majhna in revna, toda sonca je v njej in okoli nje na prebitek. In v tej hišici prebivata dva mlada, življenja željna človeka; trdo je njuno delo in vendar je smeh na njunih ustih in sreča v njunih srcih, zakaj rada se imata, da nikoli tega. Tiha, skromna sreča te hišice ima mogočnega zaščitnika, ogromno drevo, ki izteza svoje košate veje nad njeno streho. Sončni prameni padajo kakor suho zlato skozi vejevje, v vrhu prepevajo ptičice, ob deblu pa visi sveta ikona, ki se k njej v goreči molitvi zatekata kmet in njegova žena.

Ta sveta podoba visi na deblu že od pamtiveka, ko še o hišici ni bilo ne sluha ne duha. S svojo posvečeno močjo varuje vse, ki se zatekajo k njej, slehernega zla.

In zlo — je vendar prišlo! Počasi se je dvignilo nekje na obzorju, kakor temno grozeča senca, bohotilo se je čedalje bolj, dokler

ni s svojo grozljivo senco zatemnilo neba in bleščečega sonca.

Prišel je bil bogat, gosposki graščak iz Moskve. Po dolgih letih je spet obiskal svoja daljna posestva. Uzrl je lepo kmetovo ženo — in zahotelo se mu je je. In potlej se je začela stara zgodba zapeljevanja, skrunitve in izdajstva.

Kmet je medtem še zmerom zaverovano poklekal pred sveto podobo in niti slutil ni, da je njegova sreča že pohojena, že uničena — dokler ni blagorodni gospod iz Moskve odšel in vzel svoj plen s seboj.

Takrat je bilo kajpak sreče konec — in kmetova vera se je razblinila v nič. Vse v njem je vzkipelo; lotil se ga je divji obup. Z golo roko je zažgal svoj sončni domek — in ko so ognjeni zublji šinili pod nebo, je odtrgal ikono z drevesa in jo vrgel v plamene. Saj niti posvečena podoba ni mogla obvarovati ne njega ne njegove sreče! Zaprasketale so krvavordeče iskre in siknile v gosto vejevje mogočnega drevesa. Zagorelo je kakor ogromna plamenica sredi temne noči.

Sonce je drugo jutro zagledalo pusto pogorišče, zoglenelo tramovje in osmojeno drevo, stezajoče gole veje pošastno proti nebu. Kmet je bil izginil in se ni vrnil ne čez dan ne čez teden dni.

Torwaldov jekleni glas se je z vsebino dramatsko stopnjeval. Poslušalci so bili kakor ukleti. Doktor Eckard je mirno sedel prekrižanih rok — njegov pogled je pa počival na lepi gospe tam nasproti. Videti je bila mirna, toda ko se je njen pogled srečal z doktorjevim, je kakor slučajno dvignila pahljačo in si zasenčila obraz...

Konec povesti je zvenel spet pravljično. Čez več ko leto dni je prišel neki sosed, da bi se naselil na zapuščenem kraju. Hotel je usahlo drevo podreti, da bi ne bilo njegovi novi hiši v napotje. Toda komaj se je z ostrino dotaknil debla, se je pocedila vroča rdeča kri. Ves osupel je odskočil in priklical sosede. In tedaj so vedeli vsi, da prebiva v tem drevesu neka duša, ki ne živi več na tem svetu in vendar ne more umreti... Skrunitev svete podobe je raztogotila bogove; maščevali so se nad nesrečnikom, ki jo je bil zalučal v ogenj, tista dva pa, ki sta zakrivila njegov brezumni srd, sta živela v izobilju, sreči in sijaju...

To je bilo pred mnogo, mnogo leti. Drevo ni nikoli več ozelenelo, a tudi strohnelo ni; nikoli ni strela udarila vanj in še tako silen vihar ga ni izruval. Kadar se ga je pa kdo le dotaknil, je vrela iz njega vroča, rdeča kri. In to se je ponavljalo vse dotlej, dokler se ni neki sosed opogumil in mu odsekal korenine z enim samim zamahom. Tedaj je lila iz omahnjenega drevesa kri v potokih in zemlja jo je popila... In ko je kanila poslednja kaplja na zemljo, je bila zakleta duša prosta...

Torwald je končal. Več minut je vladala globoka tišina, zgovorna tišina, ki več pove kakor brezumno ploskanje. Vsi gostje so si kar oddahnili, ko je ukletje povesti popustilo — in brž so začeli vsi vprek živahne pomenke o vrednosti in globini te novele. Vsak je hotel izvedeti kakšno podrobnost iz pisateljevega življenja, toda doktor Eckard je samo zmignil z rameni in del:

»Ne poznam ga, vsaj osebno ne. Nekje v Moskvi živi — in kolikor vem, ni bil še nikoli v Nemčiji. Rojen Rus je, nemškega pokolenja seveda, sicer bi ne mojstroval tako našega jezika. To je vse, kar nam je sporočil, ko je poslal svojega prvenca uredništvu ‚Prapora'. In kljub temu mu bom z veseljem odprl stolpce našega lista, zakaj prepričan sem, da je mož na moč talentiran.«

»Ta neznanec bi se moral lotiti dram,« je menil Torwald. »Ta izklesanost jezika in izražanja, in tolikšna sila v slikanju junakov! Ko bi ta mož spisal kaj takšnega za oder, bi žel neslutene uspehe! Ali ne mislite tudi vi tako, milostljiva?«

S poslednjim vprašanjem se je obrnil h gospe Arnikovi, ki se je zdela, da jo zadeva kljub splošnemu zanimanju dolgočasi. In res je hladno odgovorila:

»Povest se mi zdi prej grozljiva kakor zanimiva. Naši mladi pesniki si zmerom domišljajo, da morajo posnemati slovstvene velikane, ki so vsi nagnjeni v to smer. Toda posreči se taka reč pač zmerom le pravemu velikanu... Nu, gospa Hana, kaj menite vi?«

Mlado gospodinjo je hotela zgolj iz vljudnosti zaplesti v pogovor, zakaj pričakovala je, da bo njena sodba plehka in površna.

»Zdi se mi, da veje iz te pravljice tolikšna sila resnice, da obide človeka nehote občutek, ko da je pesnik vse to sam doživel in pretrpel!«

Ervin je s kar začudenim pogledom ošinil svojo ženo. Nikoli ni mislil, da je sploh zmožna kakšne samostojne sodbe. Živahno je zato pritrdil:

»Da, tudi jaz imam takšen vtis! Stric Evgen, ali res ne veš nič natančnejšega o tem Alekseju?«

»Ne — prav nič!«

»Morda je že mnogo doživel. Ta strahotna pravljica o drevesu krvi je vendar samo plašč, ki v njem skriva človeško usodo, in zdi se mi, da je pesnik napisal vse to le simbolno. O da, saj žive takšni ljudje, ki jih je usoda zaznamovala.«

»Usoda — ali pa ljudje! Gospa Arnikova ali morda vi poznate to prastaro pripovedko iz svoje domovine?«

To vprašanje jo je prisililo, da je pogledala Eckardu v oči. In prav onadva sta bila edina, ki so se jima ob čitanju povesti zbudili stari spomini na žalostne dogodke. Toda samo eden izmed njiju je vedel, da se je bil grob spet odprl in da je mrtva preteklost spet oživela.

Olga Pavlovna je bila kot svetovnjaška dama preveč vajena samoobvladanja, da bi se bila kakor koli že razburila. Njen obraz je bil popolnoma negiben.

»Ne,« je odgovorila, »rodila sem se in dorasla v mestu — in tam človek le malo izve o pravljicah kmečkega ljudstva. Reči pa moram, da je gospod Torwald s svojim čudovitim predavanjem pri-

MED MNOGIMI LEPIMI STVARMI,

KI JIH VSAK TEDEN PRINAŠA »DRUŽINSKI TEDNIK«, NE SMETE POZABITI NA »PROBLEME NAŠEGA ČASA«, KI VAM V NJIH VSAK TEDEN NA KRATKO PODAMO NAJZANIMIVEJŠE IN NAJBOLJ PEREČE ČLANKE S POLJA POLJUDNE ZNANOSTI. GRADIVO, KI GA ZLEPA NE DOBITE V KAKŠNI KNJIGI ALI ČASOPISU, ZBIRA IZ NEŠTETIH ZNANSTVENIH KNJIG IN REVIJ IN UREJA ZA VAS — V IZPOPOLNITEV VAŠE IZOBRAZBE IN RAZŠIRITEV VAŠEGA OBZORJA — »DRUŽINSKI TEDNIK«.

pomogel prvencu tega mladega pesnika — saj ste tako rekli — do res zmagovitega uspeha. Srečni ste lahko, gospod Brankov, da bo glavnega junaka v vaši drami igral tak mojster. Ali ste — ker sem že omenila — začeli študirati novo dramo, gospod Torwald?«

Igralec se je — počaščen s tolikšno pohvalo — ljubeznivo nasmehnil, in lepa Rusinja je popolnoma dosegla svoj namen, da je pogovor napeljala na dramo hišnega gospodarja. Z vso živahnostjo in preračunljivostjo se je tolikanj razvnela za gostiteljevo ‚umetnino', da so iz vljudnosti morali vsi glasovi o neznanem ‚Alekseju' utihniti. Ervin je bil kajpak ves blažen, zakaj domišljal si je, da se njegova oboževanka vsa topi ob misli na njegovo delo in mimo njega ne priznava nikomur svojega zanimanja.

Zaverovano jo je spremil do voza, ko se je poslovila — in kmalu so tudi ostali gostje sledili njenemu zgledu. Nocoj so se bili zaradi Torwaldovega predavanja malce zakasnili, toda vsi so se vračali domov z občutki, da so spet preživeli zanimiv večer v Brankovi hiši.

Hana je bila ostala v salonu in je nadzorovala slugo in obe dekleti pri pospravljanju. Ervin je pa zadrževal strica, ki je hotel po vsej sili oditi. V gostiteljevi delovni sobi se je med njima razvnel precej razburljiv pogovor.

»Stvar mi je več ko neprijetna,« je razdraženo začel mladi mož. »S Heimrodom sva pošteno skupaj trčila, ti mi pa vodiš ženo v njegov atelje in povrh še dovoliš, da sprejme njegovo ponudbo. Moral jo boš po vsaki ceni odvezati obljube.«

»He, prijatelj, jaz mu nisem ničesar obljubil. To je storila Hana na lastno pest.«

»Na lastno pest! Že verjamem, saj se revica ni upala Heimrodu upreti. Saj veš, da je v takihle zadevah še neizkušena in malce nerodna. Toda naj bo kakor koli že, jaz Hani ne dovolim.«

»Ali imaš mar tako odločen ukaz?« je hladno vprašal doktor.

»Ukaz? Od koga neki?«

»Od gospe Arnikove vendar! Ona je kajpak na smrt užaljena, da se ne zdi Heimrodu tolikanj lepa in zanimiva, da bi jo ovekovečil zanamcem v občudovanje. Saj veš, da imajo Heimrodove slike po pravici takšen sloves.«

»Stric!...«

»Nikar se ne repenči; počakaj vendar, da končam. Viš, tvoja žena je mojstru tako všeč, da si jo je kar sam izbral — in to dejstvo zbuja kajpak upravičeno jezo in zavist na najvišjem mestu... In odondod je prišel ukaz, ki se mu moraš pohlevno pokoriti.«

»Stric, prepovedujem ti...« je ves divji bevsknil Ervin. Ker je pa prav tisti hip vstopila Hana, se je obvladal in ji stopil z navidezno mirnim obrazom naproti.

»Pravkar sva govorila o vajinem obisku pri Heimrodu. Kako si mu le mogla obljubiti, da mu boš model za portret, ne da bi prej mene povprašala za svet. Žal ti ne morem dovoliti, da bi hodila k Heimrodu. Morala se boš obljube otresti, kakor pač veš in znaš.«

Ervin je govoril odsekano in zadirčno. Vpričo svoje žene se ni nič pretvarjal, ako je bil slabe volje.

Hana se je pa delala, kakor da vsega tega ni opazila, temveč je s čudnim mirom hladno vprašala:

»Zakaj pa?«

»Ker... ah, tega ti ne morem do podrobnosti razlagati. Imam pač tehtne vzroke, da se v bodoče ogibljem gospoda profesorja — in po tem takem je seveda nemogoče, da bi ti, moja žena, hodila k njemu. Pisala mu boš, da ti je žal nemogoče izpolniti dano obljubo.«

»Ne!« je odsekano pribila.

Brankov je nad vse začudeno raztegnil obraz. Dotlej se mu ni še nikoli postavila po robu; sicer pa, kdaj bi se mu le bila, ko sta se pa zmerom menila le o vsakdanjih stvareh. Vsa kri mu je šinila v obraz, ko je tako nepričakovano zaslišal ta odločni ne.

»Saj si vendar slišala, da sem tako želel,« je osorno poudaril. »Naj ti bo še tolikanj neprijetno, jaz svoje odločitve ne bom spremenil!«

»Zakaj ne?« je že v drugo na kratko vprašala.

Listnica uredništva

M. Z. O pasjih zadevah smo že veliko pisali, tako da za zdaj vašega prispevka ne moremo objaviti.

Fani: Pišete dobro, samo opisani dogodek je malo preveč naiven. Oglasite se s kakšno drugačno snovjo!

Podpora — alkohol: Vaš prispevek ne ustreza naši rubriki. Mogoče drugič.

Ljubitelj poštenosti: Postavili ste se na stališče, ki ga »Zrcalo naših dni« in naš list sploh ne more zagovarjati. Priznati nam morate, da je naša dolžnost, ščititi kupujoče občinstvo pred nesolidnimi trgovinami, in ne narobe. In še nekaj. Vaš prispevek je brezimen in takšni prispevki romajo vsi brez izjeme v koš. Če se že Vi sami sramujete nekaj podpisati s polnim imenom, koliko bolj se mora šele takšna javna ustanova, kakor je časopis!

Radio Ljubljana
od 28. IV. do 4. V. 1938.

ČETRTEK 28. APRILA

12.00: Sodobna plesna glasba ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski šramel ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 18.40: Slovenščina za Slovence ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: 10 minut zabave ■ 20.00: Koncert »Ljubljanskega zvona« ■ 20.45: Plošče ■ 21.00: Napevi južnih in severnih Slovanov ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Kvartet mandolin ■ Konec ob 23. uri.

PETEK 29. APRILA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski orkester ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Ženska ura ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Francoščina ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Bernardove skladbe in instrumentacije ■ 21.30: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.30: Angleške plošče ■ Konec ob 23. uri.

SOBOTA 30. APRILA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Radijski orkester ■ 18.40: Pogovori s poslušalci ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Pregled sporeda ■ 20.00: O zunanji politiki ■ 20.30: Za zadnji april ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Radijski orkester ■ Konec ob 23. uri.

NEDELJA 1. MAJA

8.00: Plošče ■ 8.15: Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve ■ 8.45: Verski govor ■ 9.00: Napovedi, poročila ■ 915: Kozaki pojo ■ 9.30: Koncert Radijskega orkestra ■ 11.00: Otroški nastop ■ 11.30: Koncert godbe »Sloga« ■ 13.00: Napovedi, poročila ■ 13.20: Plošče po željah ■ 17.00: Kmet. ura ■ 17.30: Veselo popoldne ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Prenos šmarnic iz cerkve sv. Petra v Ljubljani ■ 20.30: Pomlad v glasbi ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Pomladne idile ■ Konec ob 23. uri.

PONEDELJEK 2. MAJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Plošče ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Zaščita proti napadom iz zraka ■ 18.20: Plošče ■ 18.40: Kulturna kronika ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zanimivosti ■ 20.00: Spominski večer Mateja Hubada ■ 20.45: Radijski orkester ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Prenos lahke glasbe iz restavracije »Emona« ■ Konec ob 23. uri.

TOREK 3. MAJA

11.00: Šolska ura ■ 12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Koncert Radijskega orkestra ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Koncert Radijskega orkestra ■ 18.40: Judovstvo v srednjem veku ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Zabavni zvočni tednik ■ 20.00: Pevski koncert društva »Grafika« ■ 20.45: Kaj pravi stari »Skrat« ■ 22.00: Napovedi, poročila ■ 22.15: Pester spored ■ Konec ob 23. uri.

SREDA 4. MAJA

12.00: Plošče ■ 12.45: Poročila ■ 13.00: Napovedi ■ 13.20: Radijski šramel ■ 14.00: Napovedi ■ 18.00: Mladinska ura ■ 18.40: Dolenjska mesta v dobi merkantilizma ■ 19.00: Napovedi, poročila ■ 19.30: Nac. ura ■ 19.50: Šah ■ 20.00: Prenos iz Maribora ■ Konec ob 23. uri.

POSOJILA
vezana na štednjo in mesečno plačevanje, daje kredita zmožnim osebam nad 45 let obstoječi denarni zavod. Brezplačno zavarovanje. Zahtevajte prospekt.
Rudolf Zore, Ljubljana, A
Gledališka ul. 12, Telef. 38-10 Znamka din 3

Pomladne novosti vseh oblačil, športne, kamgarn, obleke, perilo itd. najceneje
Presker
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

GOSTILNA PRI LOVCU RIMSKA CESTA 24
na novo urejena. Točijo se garantirano pristna štajerska, dolenjska in dalmatinska vina! Izborna kuhinja! Vsak dan mrzla in topla jedila na razpolago.
Palačinke z marelično marmelado din 1·- // **Abonenti se sprejemajo**

NAMIZNO,
POSTELJNO,
TELESNO PERILO
IN ZAVESE
VAM NUDI
SPECIALNA TRGOVINA
ROBERT GOLI
LJUBLJANA, ŠELENBURGOVA 3

FR. P. ZAJEC
IZPRASAN OPTIK IN URAR
LJUBLJANA - STARI TRG 9
Velika izbira vsakovrstnih daljnogledov, povečevalnih stekel, daljnogledov, toplomerov, barometrov, baroterniometrov, hygrometrov itd. — Razovrstne ure, zlatnina in srebrnina. — Ceniki brezplačno!

Izdaja za konsorcij »Družinskega tednika« K. Bratuša, novinar; odgovarja Hugo Kern, novinar; tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.